

Smrt ruskega znanstvenika
 Moskva, 2. marca AA. Umri je znanec, niti orientalist in akademik prof. Olden burg. Pokojnik je bil celih 30 let član petrogradske znanstvene akademije in 25 let njen stalni tajnik. Organiziral je tudi znameniti orientalski zavod pri petrogradski akademiji. Napisal je celo vrsto zanimivih del o zgodovini in folkloru vzhodnih narodov.

Težkoče vladne krize na španskem

Politična napetost se je zelo poostрила — Sestava desničarske vlade bi izzvala državljansko vojno

Madrid, 2. marca. AA. Krizo, ki je nastala z ostavko Lerrouxove vlade, smatrajo za najtežjo v obstoju španske republike. Lerroux spričo sedanji razmeri v parlamentu ne more sestaviti nove vlade brez izdatnih koncesij desnici, kar pa je v današnjih razmerah skoro nemogoče. Če pa bi se Lerroux umaknil iz aktivne politike in bi v zvezi s tem prišlo do sestave desničarske vlade, mislijo, da bi nastala nevarnost državljanske vojne. Posebna nevarnost grozi od tako imenovane »delavske fronte«, ki se zbira okoli Larga Caballera in bi mogla v državljanski vojni spraviti pod orožje nad milijon delavcev. Na drugi strani se tudi desničarske organizacije, zlasti španski fašisti, ki jih vodi Primo de Rivera mlajši, mrzlično pripravljajo za najresnejše eventualnosti.

Možnost razpusta parlamenta

Madrid, 2. marca. k. Ostavko Lerrouxove vlade španski listi živahno komentirajo. O vzrokih krize pravijo, da tičijo predvsem v sporu, ki je nastal med notranjim ministrom Martinezom Barriosom, ki se je zavzel za sodelovanje z nekdanjimi protimonarhičnimi zavezniki, in večino radikalne skupine, ki je vztrajala pri parlamentarni kombinaciji, kakor so jo narekovali rezultati poslednjih volitev, in je zato zahtevala sodelovanje s konservativnimi frakcijami, ki so priznale republikanski režim. Spočetka je kazalo, da bo ta spor izšel le običajno izpremembo v vladi, tako da bi notranjega in finančnega ministra nadomestili s dvema drugima politikoma, toda predsednik republike je izrazil željo, da bi se posvetoval z eksponenti raznih strank, tako da Lerrouxu ni kazalo drugega, kakor podati ostavko celotne vlade. Kriza

vlade je tako nastala prav za prav le zaradi tankovestnosti predsednika republike, ki se je hotel striktno ravnati po določilih ustave. Zaradi splošnega kočljivega političnega položaja, ki so ga razni revolucionarni pokreti, čeprav so se doslej pojavili v manjšem obsegu, zelo poostriili, pričakujejo španski politični krogi z znatno skrbjo razpleta vladne krize. Prvi hip so menili, da bo Lerroux na novo dobil mandat za sestavo nove vlade, sedaj pa že napovedujejo, da bo nesposobna poslanska zbornica razpuščena ter da bo predsednik republike poveril dosedanjemu notranjemu ministru Barriosu mandat za sestavo volilne vlade.

Vatikan za spravo z republikanskim režimom

Rim, 2. marca. č. Položaj, v katerem se je znašla katoliška cerkev v Španiji, povzroča v vatikanskim krogom mnogo skrbi. Sedaj pričakujejo, da bo Vatikan sprožil veliko akcijo, da se razne politične stranke in skupine, ki so prišle pri poslednjih volitvah v parlament s pomočjo katoliškega programa, združijo v močan blok, ki naj omogoči skorajšnjo zaključitev konkordata med Španijo in Vatikanom. Vatikanski organ »Osservatore Romano« v tem smislu tudi ostro kritizira katoliško politiko v Španiji, češ, da bi morale stranke opustiti svoje strankarsko delovanje in izločiti iz nje osebna vprašanja ter izvaliti predvsem le svoj verski in socialni program. Njihova dolžnost je po mnenju vatikanskega glasila, da se uprejo protikatoliškim tendencam sedanjega režima, ki so ga doslej aktivno podpirali. V nobenem primeru pa Vatikan nima povoda nastopiti proti republikanskemu režimu, za katerega se je izrazila večina španskega naroda.

Zadnje parlamentarne volitve v Italiji

Veliki fašistični svet je že sestavil kandidatno listo Kandidati iz Julijske Krajine — Novi senatorji

Rim, 2. marca. Dne 25. marca bodo volitve v novo poslansko zbornico, katere edina naloga bo, da izvede reformo sedanje italijanske ustave v smislu korporacijskega zakona. Veliki fašistični svet je že sestavil listo kandidatov, enotno za vso državo. Iz seznama je razvidno, da je tretjina dosedanjih poslancev izpadla iz kandidatne liste in da pridejo v novo zbornico nove mlajše sile. Na kandidatni listo so med drugimi: tripartitski guverner maršal Balbo, italijanski poslanik v Londonu Dino Grandi, kot zastopniki Julijske Benečije pa Bacci, bivši tržaški kvestor Asqui-

ni Bilucaglio, nekdanji goriški fašistični tajnik Cacceseo, Cobolli (prej Kobal), Corciani (Kocjančič), Giunta, reški fašist Host-Venturi, Marocchi, Pisenti in državni podtajnik v zunanjem ministruvstvu Suvichi.

23 bivših poslancev, ki so igrali v fašističnem političnem življenju veliko vlogo, je imenovanih za senatorje, med njimi bivši minister Leicht, znani vodja borbe proti slovenski manjšini v Primorju Dudan in dosedanjí tržaški poslanec Ivan Banelli, ki je bil včasih predsednik tržaških splošnih skladšč.

Uspeh Edenove misije

V Londonu čakajo, kakšno stališče bo zavzela napram novim razorožitvenim načrtom Francije

London, 2. marca. g. Eden je danes poročal zunanjemu ministru Simonu o uspehu svojih pogajanj v Berlinu, Parizu in Rimu. Popoldne je razpravljal o zadevi tudi s ministrskim predsednikom Macdonaldom. Trenutno so oficijozni krogi že zelo rezervirani in čakajo pred nadaljnjimi sklepi, kakšno stališče bo zavzela Francija. Pričakuje se, da bo francoska vlada izročila svoj odgovor že jutri. »Daily Telegraph« utemeljuje nagli odhod Edena iz Pariza s tem, da je francoska vlada sedaj zaposlena s številnimi notranje-političnimi problemi in so razen tega glede razorožitve mnenja v vladi sami precej deljena, tako da bo trajalo nekaj dni, preden se bodo zedinili za skupno formulo.

Francoski vrhovni brambni svet

Pariz, 2. marca. s. Ministrski svet je danes vzel na znanje poročilo zunanjega ministra o zadnjih razgovorih Edena v Pa-

rizu, nato pa sklenil sklicati vrhovni svet za obrambo, da izreče svoje mnenje o raznih spomenicah, ki jih je v zadnjem času prejela francoska vlada.

Konferenca Barthou-Spalajković-Politis

Pariz, 2. marca. p. Veliko pozornost v diplomatskih krogih je izzval snoči dolgotrajni sestanek zun. ministra Barthoua z jugoslovenskim poslanikom dr. Spalajkovićem in grškim poslanikom dr. Politisom, ki je ob enem glavni referent na razorožitveni konferenci. Sestanek se je vršil tik po razgovorih Barthoua z angleškim delegatom Edenom in se je nanašal na vprašanja, o katerih je Eden razpravljal zadnje dni v Berlinu, Rimu in Parizu. Zunanji minister Barthou je novinarjem izjavil, da sta mu gg. dr. Spalajković in dr. Politis pri tej priliki sporočila stališča svojih vlad v pogledu razorožitve ter da so ugotovili, da se v tem pogledu docela strinjajo s stališčem, ki ga zavzema francoska vlada.

Konferenca balkanskih držav

Ankara, 2. marca. k. V političnih krogih se vzdržuje mnenje, da bo prihodnja konferenca zunanjih ministrov držav, ki so sklenile z atenskim paktom balkansko zvezo, sredi meseca marca v Ankari. Dotlej bo pakt nedvomno že ratificiran. Prva ga bo ratificirala Grčija. Spomladaj pojde zunanji minister Tefvik Ruđič bej znova na daljše potovanje. Med drugim bo posetil tudi Bukarešto.

Atene, 2. marca. s. Na današnji seji velikega zunanjepolitičnega sveta o balkanski pogodbi je izjavil bivši ministrski predsednik Papanastasiu, naj bi grška vlada poizkusila skleniti z Bolgarijo razsodiščno in nenepadljivo pogodbo, da bi po njej morda pozneje dosegla tudi garancijsko pogodbo.

Svobodna nemška knjižnica v Parizu

Pariz, 2. marca. č. Na pobudo Romaina Rollanda se je ustanovil odbor, ki bo organiziral svobodno nemško knjižnico. V njej bodo zbirali dela nemških pisateljev, ki jih je narodno socialistični režim v Nemčiji prepovedal, zažgal ali cenzuriral, ter dela nemških književnikov v emigraciji. Že na prvi poziv so poslali snujoci se knjižnici 20.000 knjig. Knjižnica bo obsegala več oddelkov. V enem bodo zbirali tudi fašistične in antifašistične publikacije. Poseben oddelk bo obsegal literaturo, ki se nanaša na izpremembo režima v Nemčiji.

Odkritja Steidleja o Habichtu

Dunaj, 2. marca. g. Na današnji konferenci inozemskih poročevalcev v uradu zveznega kancelarja je podal propagandni vodja dr. Steidle zanimive podatke o narodno-socialističnem deželnem inspektorju za Avstrijo Habichtu. Poudarjal je, da je bil Habicht od l. 1921. do 1925. aktiven komunist in član neke komunistične teroristične skupine, nakar je šel prestopil k narodnim socialistom in obenem vzdrževal svoje odnose s komunisti. Steidle je povedal dalje, da je imel Habicht še l. 1930. skritega v svojem stanovanju terorista Neumanna iz Moskve, ki je prišel baje v Nemčijo, da bi vprizoril vojno z bacili proti političnim nasprotnikom. Zaradi te zadeve je bil Habicht obsojen na 3 leta ječe, kazni pa se je umaknil s tem, da ga je Hitler poslal v Avstrijo za inspektorja narodno-socialistične stranke.

Razpust varšavskega občinskega sveta

Varšava, 2. marca. AA. Vlada je razpustila občinski odbor in postavila za vladnega komisarja bivšega deželnega vojvodo g. Koscielkovskega. Vladni komisar bo opravljal vse funkcije, ki so doslej spadale v pristojnost predsednika občine in v pristojnost občinskega odbora.

Nemški turisti zapuščajo Italijo

Dunaj, 2. marca. č. Z meje prihajajo vesti, da so prišli nemški turisti, ki so se mudili na Južnem Tirolskem, zapuščati Italijo in se vračati v Nemčijo. Pravijo, da so dobili za to posebna navodila iz Berlina.

Proti kašlju

KRESIVAL

BAYER

Kašelj Vam onemogoča užitek v radostnih zimskih sportih. Kašelj in bronhijalni katar lahko in hitro zdravite z **KRESIVALOM**.

KRESIVAL bistveno cenejši. Sedaj samo Din 32,- po steklenici.

V. u. »JUTRO« št. 2. Zagreb, Opatov 22. Opatov je registrirani prod. št. 1001 od 1. 1. 1934.

Parlamentarni položaj na Bolgarskem

Sofija, 2. marca. AA. Predsednik vlade Mušanov je izjavil na seji demokratičnega poslanskega kluba, da zdaj ne more biti govora o rekonstrukciji vlade in da zato to vprašanje ne spada na dnevni red. Mušanov je pristavil: Rekonstrukcije ne bo. Vlada bo v sedanji svoji sestavi nadaljevala svojo dosedanje politiko.

Politični krogi smatrajo, da se ta izjava predsednika vlade nanaša samo na dobo do sprejema novega državnega proračuna v Sobranju. Glasovanje se mora vršiti do 1. aprila. Takoj nato bo izbruhnila kriza vlade in se bo izvršila njena rekonstrukcija. Govori se tudi, da bo po sprejetju državnega proračuna Sobranje razpuščeno in razpisane nove volitve. Mušanov je namreč prepričan, da bi mu nove volitve prinesle sigurno parlamentarno večino.

Nova nemška politika proti Poljski

Pariz, 2. marca. d. V tujakih diplomatskih krogih govore, da so bili istočasno s poljsko-nemško pogodbo o nenapadnosti sklenjeni med Berlinom in Varšavo tudi drugi dogovori, po katerih bi nemška vlada ne povzročala Poljski nobene ovire, če bi sklenila z Litvo sporazum, ki bi dovedel do politične unije obeh držav. Če bi tozadevna poljska prizadevanja dosegla uspeh, bi bila varšavska vlada pripravljena pristati na rešitev vprašanja koridorja in Gdanske v smislu nemških želj.

Uvoz alkohola v Ameriko

Washington, 2. marca. AA. Vlada je dovolila uvoz 8.070.362 galonov vina in drugih alkoholnih pijač za mesec marec in 61 držav.

Poplave v Rumuniji

V Moldaviji in Besarabiji so reke preplavile obširne pokrajine ter porušile na stotine hiš

Bukarešta, 2. marca. k. Zaradi toplega vremena, ki traja skoraj že mesec dni, je pričel sneg v transilvanskih gorah in Karpatih naglo kopneti, zaradi česar so v Moldaviji in Besarabiji vode naglo narastle in ponekod že prestopile bregove. V Jasnyju so že preplavile nekatera predmestja. Ljudstvo se je moralo umakniti iz stanovanj. Okrog 300 koč in hiš se je pod pritiskom vode porušilo. Slična nevarnost preti tudi 2000 drugim takim hišam. V Balti v Besarabiji je reka Prut preplavila velik del pokrajine. Pod vodo je dvostoto hiš. Se huja usoda je zadela dve veliki vasi, in sicer Ungeni in Rosi, iz katerih se je moralo vse ljudstvo naglo izseliti. Več mostov je bilo porušenih, tako da je železniški in cestni promet med Moldavijo in Besarabijo po večini prekinjen. Da bi omogočili odtok vode, so morali na nekaterih mestih z di-

namitom razdejati velike ledene plošče, ki so se zarile med obrežja Pruta, pa tudi Berlada. Ledene jezove so danes bombardirala tudi vojna letala.

V Remiju, kjer se steka Prut v Dunav, je voda narastla za 2,5 metra nad normalo in se razlila čez močvirnato pokrajino. Tudi Berlad, pritok reke Sereta, ki se steka v bližini Galatija v Dunav, je prestopil bregove. Večji oddelki gasilcev in vojaštva so tudi na Berladu morali razstreljevati velike plošče ledu. Na velike poplave se že sedaj pripravljajo tudi v Tipenju ob Byku v Besarabiji. Voda omenjene reke je namreč že znatno narastla nad normalo. Škoda, ki je doslej še niso ocenili, je izredno velika. Iz vseh krajev prihajajo poročila o smrtnih žrtvah. Povsod so organizirali tudi reševalna dela, katerih se udeležujejo tudi veliki oddelki vojaštva.

Aretacija vdove Staviskega

Izsleditev pogrešanih čekovnih odrezkov, ki jih je baje skrivala vdova Staviskega

Pariz, 2. marca. s. Dolgo iskani čekovni odrezki, ki jih je izdajal Staviski in jih doslej ni bilo mogoče nikjer najti, so sedaj v rokah pravosodnih oblasti. Odrezke bodo fotografirali. Preiskovalni sodnik domneva, da jih je doslej skrivala in šele sedaj anonimno dala sodišču na razpolago vdova Staviskega. Po zaslusanju je bila zaradi sokrivde pri poverbi pridržana v zaporu. Na odrezkih so številni podpis nečitljivi, toda na zadnji strani so po večini navedeni naslovi vseh, ki so jim bili čeki namenjeni. Tako se je dognalo, da je bil ček za 125.000 frankov izstavljen prejemniku, ki stanuje v Avenue Victorja Hugoja 66. »Liberte« ugotavlja, da je bil pre-

jemnik najbrže odvetnik Andre Hesse, ki je bil tudi pravni zastopnik Staviskega. Na policiji je bilo danes zelo živahno. Vsi komisari, ki vodijo preiskavo o lažnih bonih bayonnskega občinskega kreditnega zavoda, so z glavnim kontrolorjem proučili položaj, ki je nastal z odkritjem knjižice s čekovnimi taloni sleparja Staviskega. To odločitev bo imelo za posledico veliko število obtožnic. Vse podatke, ki so jih doslej dobili, urejajo v notranjem ministru pri ravnanju javne varnosti, ki osebno vodi preiskavo.

Danes so oblasti izvršile preiskavo tudi v palači zavoda »Crédit du Nord«, kjer je imel Staviski račun pod imenom »Boite«.

Nj. Vel. kralj

za beograjske reveže

Beograd, 2. marca. p. Nj. Vel. kralj je poklonil za beograjske reveže 60.000 Din, ki so bili danes izplačani centralnemu odboru za podpiranje siromakov in brezposelnih v Beogradu. S tem velikodušnim darom Nj. Vel. kralja je bila omogočena otvoritev še ene javne kuhinje, ki bo delila brezposelnim brezplačno hrano.

Doklade kazniških uslužbencev

Beograd, 2. marca. AA. Pravosodni minister je predpisal izpremembe in dopolnitve k uredbi o posebnih dokladah v denarju in v blagu za državne uslužbence kaznišnic s dne 18. januarja 1930.

Samomor blagajnika zagrebške občine

Zagreb, 2. marca. n. Zaradi samomora zagrebškega mestnega blagajnika Viktorja Marjanca je županstvo danes odredilo pregled mestne blagajne, da ugotovi, ali niso bile morda vzrok samomora malverzacije. Blagajno so našli v popolnem redu.

Velik požar v tvornici olja

Berlin, 2. marca. g. Herzove tovarne olja v Wittenbergu ob Labi so v plamenih. Obširni kompleks poslojij je po večini pogorel že do tal. Stvarno škodo cenijo na okroglo milijon mark.

Nesreča pri vežbanju s topovi

Bukarešta, 2. marca. k. Na vojaškem vežbališču v Ploestiju se je pripetila večeraj huda nesreča. Oddelek 7. polka se je baš vadil v ravnanju s novim metalcem min, nenadoma pa je eden izmed topov eksplodiral. Kakor poročajo, je bilo 12 vojakov ubitih, več drugih pa hudo ranjenih. Nesreča se je zgodila, ko je poveljnik 5. armadnega zbora general Florescu na vežbališču pregledoval čete.

Mati božja v zrcalu

Brod, 2. marca. n. V Orjovcu je neki šloman Flegler razglasil ljudem, da se v njegovih hiši prikazuje Mati božja. Ljudje so se pričeli zaradi tega zbirati okrog hiše in so hoteli videti prikazen. Flegler je za to zahteval posebno vstopnino. Nazadnje so se oglašili pri njem še orožniki in tedaj se je izkazalo, da se je njegovi ženi le dozdevalo, da je videla Mater božjo. V kuhinji imajo namreč zrcalo, ki se je zaradi sopenj moralo precej orostiti in je Flegrova žena v njem opazila v motnih konturah samo sebe ter se zamenjala z Materjo božjo.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za soboto: Nobene bistvene spremembe; na zapadu bolj m'lo.

Globoko potrti v velik žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da nas je zapustil za vedno naš ljubi mož, oče, brat, tast in stari oče

dr. Franc Janković

minister na razpoloženju, zdravnik v moški kaznišnici, predsednik zdravniškega društva

po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 63. letu svoje starosti, ob 12. uri v petek, dne 2. marca.

Pogreb se vrši iz hiše žalosti na Pobreški cesti 20 v nedeljo ob pol 3. uri popoldne na mestno pokopališče na Pobrežju, kjer ga bomo položili k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 5. marca v župni magdalenški cerkvi ob pol 9. uri.

MARIBOR, dne 2. marca 1934.

BERTA JANKOVIČ, žena; SLAVICA VRŠIČ, hči; FRANC JANKOVIČ, oče; ALOJZI JANKOVIČ, upravnik zdravilišča v Dobrni, brat; DR. ALOJZI VRŠIČ, konzul, zet in JELČICA, vnukinja.

Naši kraji in ljudje

Okrog redukcije žensk

V zadnjem času dobivamo kopo dopisov v zadevi redukcije žensk v državi službi. Dopisi se po večini izrekajo proti redukciji, nekateri — iz vrst nezaposlenih inteligentov — pa seveda za njo. Kakor pa iz dopisov posnemamo, pisem ni jasno, kako stvar prav za prav stoji. Skoro vsi mislijo, da bo rešena že s finančnim zakonom in da bo torej že 1. aprila stopila v veljavo. Zato smatramo za potrebno pojasniti, v katerem stadiju se akcija nahaja.

V načrtu finančnega zakona, o katerem sedaj skupščina razpravlja, je tudi pooblastilo vladi, da z uredbami izda razne ukrepe gospodarskega in socialnega značaja. Med drugim naj bi se vlada pooblastila, da »določi pogoje, po katerih morejo ostati še nadalje v državni službi ženske, kojih možje so v državi, samoupravni ali zasebni službi ali ki imajo sicer dovoljne dohodke za vzdrževanje rodbine.«

Stvar je torej ta, da bo imela vlada, ako bo citirana točka finančnega zakona sprejeta, po 1. aprilu pravico, določiti pogoje, katere poročene uradnike lahko ostanejo v službi in katere ne. Vlada bo morala torej najprej sklepati, ali se bo te pravice poslužila ali ne; ako se bo odločila za, bo morala potem še le razpravljati in sklepati, kako naj se stvar izvede, da bo rešitev socialno in človeško najbolj pravičen.

Od dopisov, ki smo jih prejeli, objavljamo naslednja dva, da se čujeta obe plati zvona:

Zopet glasovi o redukciji žen! Ne govorim o enakopravnosti splošno, le o tovarstvu v službi. Tam imata oba spola enako delo. Zakoni veljajo za moža in za ženo, oba dosegata v službi enake pravice. Vprašanje redukcije pa naj velja samo za ženo. Žena naj zapusti svoje mesto, ker jo bo hranil mož. Ali pa je mož vedno v stanu dati svoji družini potrebnega? Kaj storiti žena delavca, če trpe otroci pomanjkanje? — sama stopi poleg moža v tovarno. Vsaka dobra mati se bori za svojo dečo. Res je nekaj poročenih učiteljic, katerih možje zaslužijo prav čedno, da morejo preživljati rodbino dostojno. Žal, pa se pozablja na tiste, ki imajo prave mlade uradnike, celo poduradnike ali možje na slabo plačanih privatnih mestih.

Vzemite tem ženam kruh in beda bo samo preložen z enih ram na druge, poleg tega pa bodo vzete že vse po zakonu dosežene pravice!

Pozablja se žal tudi na tiste možje, ki imajo poleg državne še druge službe, katerih žene imajo trgovine, gostilne, posetval Precej jih je, ki v resnici državnega kruha niso potrebni. Zakaj se torej govorijo samo o redukciji žen? Predvsem zato, ker se stvar razpravlja prepovršno, pa tudi zato, ker ima žena mnogo preveč krivinih neprijateljev. Mladim ljudem se zde morda dohodki dveh stajni, ne pojmujejo pa pravilno kaj stane rodbina, kako pošiljamo iz oddaljenih vasi svojo dečo v mestne šole. Kakšni stroški — kakšne žrtve! Ali ne doprinašamo že sedaj deleža brezposelni armadi? Ali nimamo tudi mi mlajših bratov, sestra, mater, ki so deležni naših podpor?

Nekatero neporočene učiteljice premožnih rodbin so tisočkrat bolj zavidane vredne. Devlejo svoje plače »na strane«. Bolj pa zasluži državni kruh žena, ki je zaradi premajhne možjeve plače prisiljena delati za svoje otroke, kakor pa dekle, ki kupi svoje prihranke! Pogledite torej v tem vprašanju globlje! Ako naj bo izvedeno res socialno-pravično, moramo na pravično tehtnico vsi: možje in žene!

Nobena rodbina, katere dohodek komaj dosegajo eksistenčni minimum, naj ne izgubi svojega rednika ali rednice, da ne bo pahnjena v pomanjkanje! Mati.

Brezposelna učiteljica o redukciji poročenih

Ni težko razumeti svetovne krize, posebno onim ne, ki jo na lastni koži občutijo in tudi ni težko razumeti ljudi, ki iščejo izhodov, da bi si ustvarili obstanek. Starši so nam z velikim trudom pripravili poklic in v večini so brez sredstev, da bi nas še nadalje vzdrževali. Res dobro situirani je med njimi zelo malo. Prav vse, kar nas je, smo v takem položaju, da bi morale dobiti službe. Če že ne občutimo telesnega glada, občutimo duševne boje, občutimo ponižanja dan za dnem. Dajte nam ve, poročene učiteljice, nasvet, kje si naj poiščemo zasluko!

Če moramo živeti me, ki nimamo nobenih dohodkov, mislim, da bodo lahko izhajale tudi poročene učiteljice, katerih možje služijo. One bodo imele vseno eksistenco, me je pa sploh nimamo. Ljgovor, da so poročene učiteljice ravno tako študirale kakor me, nikakor ne drži. Dobro, saj ste imele službe, dokler ste morale skrbeti same zase, sedaj ko ste poročene, skrbijo za vas mož. Gospodinjstvo in materinstvo sta dovolj veliki nalogi, ki zahtevata čelaga in ne samo polovičarskega človeka!

Res je, da bomo prišle za vami me, ki smo tudi iz mesa in krvi. Če bomo srečale možje, ki nas bodo s svojo eksistenco lahko vzdrževali, se bomo poročile, sicer pa ostanemo same. — Res je tudi, da bi bilo danes prav tako 750 učiteljskih abiturientov brez služb, če bi se ve ne poročile. Dognano pa je, da bi bile lahko vse brezposelne učiteljice nastavljene, če bi ve ne učile.

Boljšo bodočnost želijo poročene učiteljice svojim otrokom in pravijo, da ne želijo pustiti službe, da jim to omogočijo. In svojim otrokom nikakor ne prerokujejo dobre bodočnosti v javni službi. Torej, one same dobro vedo, kako je dandanes z nami; ki nas marsikatero tira življenje v obup, saj zato tudi želijo svojim otrokom boljše čase. Da bi pa bila katera izmed njih toliko socialno čuteča in uvidelna, da bi nam to tudi dejansko priznala, tega ni. — Javnost je že itak presodila, kdo izmed nas ima prav. Zato nam je ni treba pozivati, da bi o tem šele sodila. — Brezposelna učiteljica.

Avtomobilisti in naše ceste

Ljubljana, 2. marca

Snoči se je v društvenih prostorih v Kazini vršila letna skupščina ljubljanske sekcije Avtokluba. Živahno so naši avtomobilisti razpravljali o najboljših pravnih pravnih prometne panoge, ki je zlasti v deželi s tako razvitim tujskim prometom, kakor je naša banovina, brez dvoma prav velikega pomena. Zborovanje je vodil predsednik ravnatelj Praprotnik, ki je v nagovoru podrtal težave in napore, ki jih je imela uprava v preteklem letu predvsem zaradi zmerom bolj naraščajočih davčnih obremenitev, ter je izrekal prav toplo zahvalo poslanecem dravske banovine.

Izbrpno poročilo upravnega odbora je podal tajnik kluba, industrijec Rado Hribar, ki je takoj v uvodu naglasil, da se je položaj motorizma v tem letu znatno poslabšal, zaradi česar se je delovanje kluba omejilo predvsem na obrambo pravic, ki so si jih avtomobilisti izvojevali. Ena glavnih nalog kluba je bila v teh razmerah borba proti miselnosti, da je avto luksuz, medtem ko je motorno vozilo v resnici samo sredstvo, brez katerega si ne moremo misliti sodobnega življenjskega in poslovnega obrata. — Upravni odbor je imel 11 rednih plenarnih sej. Stevilni so bili sestanki raznih odsekov, postavljenih za študij in razpravljanje najvažnejših aktualnih vprašanj. Tajništvo je rešilo 5200 dopisov ter razposlalo večje število okrožnic v 1550 izvodih, kar pomeni znaten porast nasproti

letu 1932. Mnogo dela je imelo tajništvo zlasti proti koncu decembra, ko je bilo preko njega nad 150 vozil stavljenih pod plombo. Davki in takse, plačane preko tajništva v preteklem letu, so presegle vsoto 78.000 Din. Ob zaključku poslovne dobe šteje klub 243 članov. Izstopilo je 83 članov, med katerimi je bilo 29 motociklistov, kar priča o posebno težkem položaju našega motociklizma.

Gospodarska kriza z raznimi deviznimi in drugimi predpisi je precej neugodno vplivala tudi na avtomobilski prekomerni promet. Zaradi zemljepisne lege klubskega področja pa je ta promet vendar še ostal pri nas kolikor toliko na predanski višini in je bilo izdanih skupno 268 triptikov (samo 31 manj kakor leta 1932.). Zelo pa je padlo število carnetov, ki jih je klub izdal samo 27 (19 manj kakor 1932.), kar je treba pripisati predvsem našim težavnim obsejnim carinskim proceduram in pa dejstvu, da gospodarske razmere ne dopuščajo potovanja v oddaljeno inozemstvo. Po številu izdanih triptikov si sledijo države: Avstrija 129, Italija 123, ČSR 4, Madžarska 4, Francija 3, Nemčija 3, Švica 1, Jugoslavija 1. — Celotno vrsto akcij je podvela uprava za povzdigo avtomobilizma: za odpravo mitnine, ki jo je v polni meri dosegla, za olajšanje stanja motociklizma, za rešitev vprašanja mešanice, o čemer je finančno ministrstvo pristalo, da imamo danes poleg mešanice v prodaji tudi čisti ben-

zin, proti povišanju pridobitinske osnove vsem onim lastnikom osebnih avtomobilov, ki jih vzdržujejo v lastno uporabo, o čemer je klub po zaslugi centralne in svojega predsednika g. Praprotnika prav tako popolnoma uspel.

Mnogo nepriklj je prizadejala klubu nekakšna razvada, da so bili avtomobilisti po nekaterih srezih, zlasti v radovljiškem, neprestano ovajani za kakšne dozdevne in izmišljene prestopke. Samo v radovljiškem srezu je moralo tajništvo izvršiti proti kazenskim nalogom več sto ugovorov. Banka uprava je sedaj izdala točna navodila. Mnogo pozornosti je uprava posvetila vprašanju obnove naših cest. O tem se je zvezi z Inženjersko zbornico vršila lani posebna anketa, ki je imela namen, ugotoviti obseg in možnost obnove cestnega omrežja v zvezi s takratno akcijo mednarodne urada za delo zaradi omiljenja brezposelnosti. Obstoji namreč načrt velikih mednarodnih cest, izmed katerih gre ena z zapada tudi preko dravske banovine. Po vsej priliki pa bodo najprej pričeli obnovo ceste Subotica-Beograd-Niš, ki tvori del velike mednarodne ceste od zapada čez Dunaj in Budimpešto v Carigrad. Stanje banovinskega cestnega omrežja se je v zadnjem času znatno izboljšalo. V prav slabem stanju se nahajajo zlasti državne ceste v okolici večjih mest. Velike nade stavlja avtomobilisti v novo ustanovljeni gradbeni fond, ki bo moral biti v prvi vrsti porabljen za cestna dela, s čimer bo tudi brezposelnosti znatno odpomagano.

Sodelovanje Avtokluba z ostalimi tujskimi prometnimi ustanovami je bilo prav živahno. Velikega pomena je odločitev notranjega ministrstva, s katero se Avtoklub prizna kot vrhovna instanca za avtomobilski sport in turizem. Novi cestni red za dravsko banovino prinaša nekaj povsem sodobnih določb glede cestnega prometa. — V stalnih stikih je Avtoklub z inozemskimi klubi. Lani je bil zastopan na konferenci srednjeevropskih tujskimi prometnih organizacij in na skupščini mednarodne zveze avtomobilistov. — Ko je ravnatelj Govekar podal poročilo o finančnih klubov, so se po pravilih vršile še volitve štirih funkcionarjev. Vnovič so bili izvoljeni predsednik ravnatelj Praprotnik, Bohinec, Klemenčič in dr. Šavnik.

Dr. Franc Jankovič †

Maribor, 2. marca

Popoldne ob pol 13. je umrl v svojem stanovanju na Pobreški cesti, zadet od kapi, kazniški zdravnik g. dr. Franjo Jankovič. Pokojnik je bil dobro znan v naši javnosti, splošno priljubljen v vseh krogih. Rodil se je 14. januarja 1871 v Vitanju, gimnazijo je študiral v Celju, kjer je bil zaradi nacionalnega mišljenja v 7. razredu izključen; nato je maturiral na novomeški gimnaziji. Medicino je študiral na Dunaju in je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva 1898. Služboval je nekaj let kot sekundarni zdravnik v deželni bolnici v Ljubljani, nato pa v garnizijski bolnici na Dunaju. L. 1890. v maju se je nastanil kot praktični zdravnik v Konjicah, pozneje je bil pa imenovan za okrožnega zdravnika v Kozjem, kjer se je začel tudi politično udejstvovati.

Izvoljen je bil v štajerski deželni zbor in postal tudi namestnik štajerskega deželnega glavarja. L. 1911. je bil izvoljen v državni zbor na Dunaju, kjer je bil tudi član parlamentarne kontrolne komisije za državne dolge. Po prevratu je prišel kot narodni poslanec v Beograd, bil je l. 1920. minister za vere. Leto pozneje se je pa umaknil iz političnega življenja. Odlikovan je bil z redom sv. Save III. stopnje in z redom Jugoslovske krone IV. stopnje. Šele pred nekaj dnevi je bil ugledni mož izvoljen za predsednika Zdravniškega društva v Mariboru. Bil je tudi redni član sanitetnega sveta naše banovine. Bodi pokojniku ohranjen svetel spomin, preostalim naše sožalje!

Zasluge pokojnega arh. Vekoslava Heinzla

Zagreb, 2. marca

Kakor je »Jutro« že beležilo, je v četrti v Zagrebu umrl nekdanji župan arhitekt Vekoslav Heinzl. Pokojnik si je pridobil velike zasluge ne samo v svoji stroki, marveč tudi v javnem delovanju. Član zagrebškega občinskega odbora je bil od leta 1910., za župana pa je bil izvoljen prvič leta 1920., drugič pa leta 1922. in je ostal na svojem mestu do razpusta občinskega odbora leta 1927., ko je bil tretjič izvoljen za župana. Županovanje je bil sam odrekel v septembru leta 1929. Županovanje je v dobi najlepšega razvika in napredka, ko so na nekdanjih travnikih nastajali novi deli Zagreba. Doba velikega napredka je tesno povezana z njegovim imenom. Zasluzno pa je deloval tudi v gospodarskih

organizacijah in je bil polnih 10 let predsednik trgovsko-obrtniške zbornice v Zagrebu. Pod njegovim predsedništvom je bila zgrajena zborniška palača in urejena njena posvetovalna dvorana. Tehnične studije je dovršil leta 1892. in si v Stuttgartu pridobil diplomu. Da bi svoje strokovno znanje izpopolnil, je mnogo potoval po Evropi in Severni Ameriki.

Svoje ogromno znanje je posvetil svojemu rodnemu mestu Zagrebu. Nekaj let je deloval s svojim očetom, ki je bil tudi arhitekt, potem pa se je osamosvojil in gradil je najrazličnejše stavbe od javnih palač do ličnih domov na mestni periferiji. Na raznih mednarodnih razstavah je dobival odlične ocene, poznali pa so ga tudi v Srbiji. Med balkansko vojno je dobil red sv. Save IV. stopnje. Med najživahnejšo poklicno delavnostjo pa se je vneto posvečal tudi drugim panogam, služočim napredku Zagreba. Tako n. pr. je položil temelje avtomobilizmu, posebno pa se je zavzemal za strokovno šolstvo. Iz plodovnega delovanja ga je iztrgala huda bolezen, ki mu je vzela življenje v 63. letu starosti. Mož odličnih sposobnosti in vrlin bo ohranjen v častnem spominu.

Tekma za naslov najboljšega šahovskega kluba v državi

Ljubljana, 2. marca

Poročali smo že, da je šahovska zveza odredila nedeljo 4. t. m. za semitinalno tekmo za naslov najmočnejšega šahovskega kluba v Jugoslaviji. Ljubljanski šahovski klub, ki je zmagal v izločilnih tekmah, bo igral zdaj z Zagrebškim šahovskim klubom, enim prvih pionirjev šahovskega življenja v naši državi. Zmagovalec v tem turnirju bo nato nastopil proti Beogradu v končni borbi za naslov državnega praka. Po propozicijah se bo vršil dvoboj na osemih deskah. Zmagovalec bo klub, ki doseže večje število točk in bo šel pri tem dobljena partija eno, remis pa pol točke. V primeru, da bo rezultat neodločen, odloči boljši uspeh na prvih štirih deskah.

Ljubljanski šahovski klub, ki nastopa kot reprezentant Slovenije, se je za tekmo temeljito pripravil. Proti Zagrebčanom postavi močno moštvo, ki bo zastavilo vse sile, da obdrži dolgoletni sloves najmočnejšega šahovskega središča v Jugoslaviji. Izid tekme je prestižnega pomena za Ljubljano in sta se bila zato tudi naša mojstra dr. Milan Vidmar in Vasja Pirc odločila, da nastopita v ljubljanskem moštvu. Pirc bo gotovo nastopil, dr. Vidmar pa je moral svoje sodelovanje odpovedati, ker je odpotoval na Dunaj, da se udeleži, kakor smo že poročali, kot strokovnjak važne

Letalski promet v Jugoslaviji

Ljubljana, 2. marca

O obnem zboru Aeroputa, društva za zračni promet v Beogradu, je »Jutro« že kratko poročalo. V dopolnilo naj sledi še nekaj podatkov iz poročila upravnega in nadzornega odbora Aeroputa. Kakor znano, je bilo lani na progah našega civilnega letalstva zabeleženih 1947 potnikov. Število potnikov spet narašča, kajti leta 1931. jih je bilo zabeleženih 1807 in naslednje leto le 1220. Nazadovol pa je blagovni in poštni promet; blagovni je leta 1931. beležil preko 10. naslednje leto preko 15. lani pa komaj blizu 6 milijonov kg. Poštni promet je znašal v kilograhmih 1931. leta 851.702, naslednje leto 1.003.111, lani pa 273.969. Nazadovanje blagovnega in poštne prometa je v zvezi s splošnim zmanjševanjem trgovskega prometa zaradi gospodarske krize.

Posebno poglavje poročila je posvečeno strašni avionski nesreči pri Ljubljani 12. septembra.

O sami nesreči navaja poročilo tudi to-le: Vzrok katastrofe se mora pripisati izrednemu naključju. Taka nesrečna naključja so redka ter jih ni mogoče predvideti in zaradi tega tudi ne preprečiti, dogajajo pa se ne samo v zračnem, marveč tudi v vseh drugih panogah in pri vseh drugih prometnih sredstvih. Naša publika, ki se je v dobi šestletnega dela Aeroputa ponašala z njegovo sigurnostjo, je globoko in iskreno obžalovala to nesrečo, njeno zaupanje v letala in v službo Aeroputa pa se ni niti malo zmanjšalo. Najboljši in najlepši dokaz je v tem, da so bili takoj po nesreči avioni Aeroputa vedno zasedeni. Uprava Aeroputa opozarja na dober zgled aeroklubov v Ljubljani in Mariboru, ki sta ho-

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadnih kapi zagotavlja »Franz Josefov« grenčica lahko izprazenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na kliniki za bolezni krvnih cevov so izkazala, da služi »Franz Josefov« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

konferencije glede elektrifikacije. To je hudo udarec za Ljubljano, posebno še, ker bo morala nastopiti tudi brez svojega močnega igralca, klubskega praka Ludovika Gabrovška. Ljubljana bo nastopila, kakor je zamenkrat določeno, v postavi Pirc, Milan Vidmar ml., Furlan, Škofec, Sorli, Preinfalk, Julij Gabrovšek in Ciril Vidmar. O Zagrebu smo že poročali, da bo prav tako nastopil v izredno močni postavi. Po zadnjih vesteh iz Zagreba bosta v zagrebškem moštvu sodelovala tudi znana mojstra dr. Drezga in Vuković, a imena ostalih še niso znana.

Turnir bo v vrtnem salonu restavracije »Zvezde« in bo trajal ves dan. Pričetek bo zjutraj ob 9. Tekma bo trajala do 13. in se bo nadaljevala od 15. do 19. Vstopnina bo znašala za dijake samo 2 Din.

DANES VELEOPERETA

MAGDA SCHNEIDER

WILLY FORST

NE POZNAM — A LJUBIM TE

Predprodaja vstopnic od 11. do 14. 11.

Predstave ob 4., 7% in 9% ur zvečer

NOV ZVOČNI ZURNAL

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

KULTURNI PREGLED

Za 25-letnico umetniškega dela Marije Vere

K nocojšnji krstni predstavi »Visočke kronike«

Naj nam bo dovoljeno, da svoj skromen epominski listek uvedemo z besedami, ki jih je napisala dr. J. J. J. sama in ki nam kažejo svo intimo, neposredno živost umetnika in človeka, kakršno je ga. Marija Vera (»Ženski svet«, leto XII—2):

Bilo je — tako se začemajo beske — in kar hočem zdale povedati, je skoraj kakor bajka in je čudovito in lepo. Bilo je pred več kakor 25 leti. Takrat sam, mlado dekle, živela na Tržaškem. Krasu in nekega dne zbežala na Dunaj. Na Dunaju sem po ulicah izpraševala dobre ljudi in stražarje, kje da je »Burgtheater«, in v kratki uri sem stala pred takratnim ravnateljem dvornega gledališča dr. Schlenthnerjem. Mož je strmel, gledal in poslušal. V svojem čudnem slovensko - nemškem narečju sem mu kratko in malo povedala, da hočem in moram postati igralka. In povedala sem mu, da še nikdar nisem bila v velemeštu in nikdar v gledališču, pač pa da sem prečitala vse nemške klasike in da znam že svoje vloze na pamet: Ivano d'Arc, Marijo Stuart, Ilgenio, Kriemhilde, Judito itd. Vse to da sem se naučila sama med samotnimi, čudovito lepimi kraškimi skalami in ob obali Jadranskega morja.

Dr. Schlenthner je molčal dolgo, tudi po-

tem še, ko sem končno molčala tudi jaz. Nato pa je prijel za telefon in poklical na pomoč. Poklical je starega, mlekca Römplerja, člana dvornega gledališča in ravnatelja in učitelja dramatične šole na dunajski akademiji. Prosil ga je, naj mu pomaga in svetuje, kajti tu pri njem da je neka deklica »od tam doli nekje«, ki pripoveduje v nekem čudnem narečju tako neznačilne zadeve, da on ne ve kaj storiti, njegov stari, dobri Römpler pa bo vedel. Römplerjev odgovor je bil ta, da naj pridem takoj v akademijo. In sem šla.

O, zlate, prišle na dunajske duše: za vseh akademijah jih je že nekaj stalo in rado vedno čakalo, kaj da bo iz tega. Notri pa me je sprejel sonc, ki je prezgodaj umrl in mi ni mogel biti učitelj v lahi molih dramatičnih študij, ki pa je bil tisto eno, prvo leto moj odrešenik in zveličar. — Smrtno rešeno me je gledal in otemel zablavlja, da mu povem vse, kar sem pravkar povedala v Burgtheatru. Vprašal je potem še to in ono, dolgo molčal in potem rekel to-le: »Dragi mei otrok! Tisoč in tisoč bi jih bolelo k teatru, vaukega vabi lešar in s'aj — tvoj primer pa se mi zdi vendarle nekoliko drugačen. Če je v tebi tisto, kar dela iz človeka umetnika, boš morda imela tudi moč k

vztrajnosti pri dehu, kajti nečuvano ti je te čaka, če hočeš — tujska — postati tragedinja v našem jeziku. Povem ti pa odkrito, da bo zame to šudč. In še nekaj ti povem: pri-

neča boš na križi — in do konca svojega življenja. Ali razumeš to? In tise je dejal: »To je tako z nami vsemi, še ostanemo zvesti...«

★

In tako je bilo. Burgtheater je je spravi za svojo gojenko. Ko je končala študije, jo je dr. Schlenthner angažiral za dvorno gledališče in poslal v Curih, kjer so iskali mla-

do heroino. Ivana d'Arc je bila njena prva vloga v tem njenem prvem angažmanu. Tam je debutantko spoznal mlad balisti geolog, baron von der Osten - Sacken, njen kasnejši poročenec.

Iz Curiha jo je pot privedla v Mannheim, kamor jo je angažiral njen bivši učitelj, član Burgtheatra Gregor, ki je medtem postal manheimski intendant. Pa v Mannheimu se ni zamudila dolgo. Prišla je v Berlin in je ostala pri Reinhardtovi pet let. Z Moletjem, Wegenerjem, Baermannom, Kaßelerjem je nastopala la čas, gostovala je v Petrogradu kot Jokasta v »Oidipu«, po Nemčiji kot Vera v »Sleheniku« in kot Luč v Maeterlinkov »Sinji ptici«, igrala je Heleno v drugem delu »Fausta«, Vandrovo v »Orestiji«, Elizabeto v »Donu Karlošu«, grofico Caprlet v »Romeu in Juliji« in je žela velike uspehe pri občinstvu in pri kritiki.

Strahote evrolone vojne je prevedrila v Gdansek. Če smo zapisali »prevedrila«, moramo dati to besedo v narekova. Bila so to leta najtršege dela, najtežje življenjske borbe za obstanek človeka in umetnika. Ne more biti dvoma, da je bil Gdansek za go. Mario Vere mesto najgloblje posvetitve bolesi in trpi radiost človeškega življenja pod solncem, ki je dlečel vseh živih umetniških duh. — Za Gdansekim še kratka postaja v Baslu — oddih po napornem delu v mestu od Baltiku.

Po Švic, ki je bila početak in zaključek njene velike umetniške kariere v tujini, je po prevratu sprejela angažman kot heroína v Beogradu, kamor jo je povabil režiser Na-

dvonik. Otvajala se je povabila, se mimo-gre ustavila v Sarajevu in se naučila srbohrvaščine. Skupaj z Milanom Stribinskim je nastopila tu v Juditi, Heddi Gabler in je gostovala še v Dubrovniku in Novem Sadu.

★

Pred šestimi leti je prišla v Ljubljano. Če bi hoteli vsaj od daleč označiti pomembnost njenege dela v našem Narodnem gledališču, bi morali napisati obirno študijo o naši najodličnejši igralki in režiserki, Elizabeti Angliški, Mariji Stuart, Juditi, gospi Alvingova iz »Svetege plamena«, Jeliseveta Frankopanka, gospi Inger so šle v njenih nepozabljenih kreacijah čez deske našega odra. Kot igralka in režiserka nam je dala vse, kar je največje v Ibsenu: Gospa z morja, John Gabriel Borkman, Hedda Gabler, Gospa Inger, Strahovi. V njenem obsejnem, globoko zajetem delu se urali vsa čudovita narava njene bogate umetnosti. Tu stoji in ustvarja žena, človek, ki je tako od blizu pogledal zadnji reemci sveta v obraz, da mu je vsaka resnica postala simbol za tisoč ranic, tu stoji in se bje za najvišjo obliko vsega, kar se lahko rodi iz človeka. To! mimo gre Pasaverica iz »Visočke kronike«, akcija nala in majna pod peso vsega, kar ji je svet naložil na d'šo in na rame, toda veličastna in silna v svojem zadržanem molku, ki samo ve, trpi, ustvarja in ljubi. Kakršn je lik te Pasaverice, kakršno so podo-be vseh tistih žena iz nešteti tragedij in dram, ki jih je usoda privedla na tisti skrajni rob, ob katerem se vsaka resničnost preliva v sen — takšna, daljna, nedostopna, mi-

lomberg FILM
ELOCHROM 26°

8 posnetkov Din 16—
Razvijanje Din 1— * Koptja 6/9 Din 1—
LOMBERG plošče, BYK foto papirji
edino
Drogerija KANC
LJUBLJANA — MARIBOR

Domače vesti

Društva in odbori

Doba občnih zborov še ni končana. Z njo ni tako kakor z letnimi časi, ko je v vsaki priliki napisano: ta in ta dan se eden neha in se drugi začne. Pri dobi občnih zborov pa je samo znano, da se prične natančno z novim letom, potem pa se vleče dalje, in ko misli, da je bo konec, mine že davno Velika noč in Binkošti in Vsi sveti.

Zakaj? Zato, ker imamo ob sile dosti društev. Mar je to komu v spodbudo? Ne, nam prav gotovo ne. Ali obrobno opazko k občinam zborom zbiramo vendarle dovolj. Zakaj na vsakem občinem zboru se voli odbor, ki je potem napisan v poročilu in ga je treba tiskati v »Jutru«. Lepo. Nesreča pa vendar prečesto nanese, da je v enem samem kraju skoro toliko društev in odborov kakor hišnih števil in vsa ta društva imajo občne zbore in na vseh občinah zborov so v odbor izvoljeni isti ljudje. Na, zborov, zdaj jih pa tiskaj!

Ne, saj s tiskanjem še ni najhujša. Nasprotno, Najhujša je z občinami samimi. V vseh društvih morajo delati sami, da ne dobe »nos«, plačevati morajo članarino drugim za zgled, naročati društveno glasilo, sodelovati še v kakšnih odsekih, zlasti v veseljenem, in zbirati prispevke za tombolo. Prav gotovo, da to ni zabavno. Nekaterim morda, drugim ne, E, da ne bomo prazne klatili, naj navedemo za primer, da je samo v Zagorju ob Savi ni manj kakor 68 društev in korporacij. Vedno isti ljudje se udeležujejo v nešteti odborih. Pa je teh še premalo in se zadnje čase ustanovlja še društvo prijateljev radia. Bog varuj, ne nasprotujemo, naj se ustanovi! — Mi navajamo le primer, ker ga imamo ravno pri roki. Eno pa je za namizno: Bralno društvo se v Zagorju ob Savi ni vzdržalo. Razpolagalo je z lepo knjižnico in različnimi revijami in časopisi. Vsi Zagorjani tega pogrešajo. Toda društva ni več in nikdo ga ne obudi v življenje. Škoda! Tak odbor bi prav radi natisnili v »Jutru«, pa naj bi izvoljeni v Zagorju, črnem revirju, ali v Blatni vasi.

• Odlikovanje. Redni profesor naše juristične fakultete g. dr. Stanko Lapajne je bil izvoljen od šafarikove znanstvene družbe v Bratislavi za zasluge na znanstvenem področju za njegova inozemska člana. Že lani je bil odlikovan dr. Lapajne od Komenskega univerze v Bratislavi s spominsko medaljo in diplomom, in sicer za svoj glavni referat na prvem kongresu pravnikov slovenskih držav.

URAN - KREMA ZA LICE

Vas napravi lepšo in mlajšo. Dobiva se povsod.

• Nacionalnim društvom. Na binkoštni ponedeljek 17. maja l. 1869. je bil v Višmarjah najpomembnejši in najznamenitejši narodni tabor v spomin na to veličastno narodno in politično ljudsko manifestacijo je nameraval postaviti tedanji narodni odbor dostojen spomenik, kar pa je takratna avstrijska vlada prepovedala. Lani se je na višmarškem sokolskem taboru, ki je bil prirejen v okviru proslave 70 letnice Ljubljanskega Sokola, v spomin na ta največji narodni tabor nagnala misel, naj bi se postavil zdaj v svobodni državi vendar še enkrat dostojen spomenik. Ta spomenik naj bi pričel poznati rodovom o takratnem narodnem prebujanju. V svrhu razgovora in sestave zadnjega odbora, sklicuje ga. Franja Tavčarjeva sestanek vseh delegatov nacionalnih društev za 10. t. m. ob 18. na magistratu v Ljubljani. Posebnih vabil ne bo.

• Proslave 90 letnice Jurčičevega rojstva priredi Sokol v Ivančini gorici v nedeljo 4. t. m. Dopolnilni izlet na Muljavo k Jurčičevemu rojstnemu domu. Popoldne v sokolski dvorani govor in nato igra »Deseti brate« po Delakovi dramatizaciji v muljaskem narečju.

• Izprememba v poštini službi. V poštini službi so imenovani za dnevničarje: Alojzij Košir v Celju, Alojzij Pavlovič pri Sv.

Lenartu v Slovenskih gorah, Vladimir Lampič v Murski Soboti, Josip Iljaš v Ptuj in Rok Leskovec na Mariboru 1. Franciška Mesesnel pa za pogodbeno poštaro v Dolu pri Litiji. Uradniški pripravnik Avgust Jenko na Ljubljani 1. pa je napredoval za uradnika v 9. položajni skupini. Premeseni so: uradnik Anton Sitar iz Maribora v Rajhenburg, uradnica Danica Gostinčar iz Maribora v Muto, Zvančič Ivan Pirc iz Maribora v Ljubljano, služitelj Josip Berložnik iz Črnomlja v Maribor, služitelj Franc Petrič pa iz Ljubljane na Rakek.

• Iz ZKD, Sokol Vič priredi drevi ob 20. v Sokolskem domu predavanje predavatelja ZKD g. dr. Brežnika o New Yorku. Predavanje bodo spremljale lepe slike. Nadalje predavajo še naslednji predavatelji ZKD: Pri Sokolskem društvu Ponovič-Sava jutri v nedeljo ob 8.30 g. prof. Stepišnik o temi: Kmet v boju za obstanek, na ljudski univerzi v Kočevju jutri v nedeljo ob 11. g. prof. Ivan Kolar o temi: Borba za umetniško književnost (po predavanju predavanja kulturnega filma). V Vajenskem domu v Ljubljani pa bo predaval jutri v nedeljo ob 10. o konzervativnosti bosanskih muslimanov v izvrševanju verskih dolžnosti g. Humbert Marjanovič.

Deco, ki pohača v šolo, najbolj zanesljivo varujejo prehlada, nahoda in influence okusne ANACOT PASTILE.

• Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani bo imelo v soboto 10. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezdi na Kongresnem trgu redni letni občni zbor. Dnevni red: poročilo odbora in revizorjev, volitve novega odbora, izprememba pravil, določitev članarine, samostojni predlogi in slučajnosti. Člani društva se naprošajo, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

• Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 4. redni občni zbor v nedeljo 4. t. m. ob 9. zjutraj v belih dvorani hotela Uniona v Ljubljani.

• Občni zbor Narodne knjižnice in štališnice v Zagrebu bo v nedeljo 4. t. m. ob pol 10. v prostorih restavracije »Nove pivate«, Draškovičeva 18.

• Prodaja škartalnih spremnic. Dravska direkcija pošte razpisuje licitacijo za prodajo škartalnih poštne spremnic z znamkami iz l. 1929. Licitacija bo 5. t. m. ob 11. v pisarni ekonomskega oddelka pošte direkcije v Ljubljani. Interesenti filatelisti se opozarjajo, naj se pravočasno zgledajo.

• Za pašnike na Trenti, prodane Italijanom, so posestniki iz Kranjske gore, kakor nam poroča eden izmed njih, dobili baš toliko, kakor posestniki iz Podkorenja. Pri razdelitvi izkupička so po tej informaciji tudi posestniki iz Kranjske gore upoštevali davčne obveznosti za nekdanja skupna zemljišča.

• Veliki dohodki tobačnega klovza. Po podatkih uprave državnih monopolov je bilo lani prodanih iz naše države 4.260.000 kilogramov tobaka, kar predstavlja vrednost 161 milijonov. Leta 1932. pa je tvoril tobačni izvoz 6.114.000 kg v vrednosti 248 milijonov dinarjev. Dohodek od tobaka, ki smo ga izvozili lani, pa je treba izpopolniti z dohodki od eksportiranih cigaret in križnega tobaka, ki so znašali okrog 4 milijone. Potemtakem je izvoz tobaka in cigaret lani dal 35 milijonov dohodkov. Ene tobačna letina pri nas da okrog 13 milijonov kg. Od 8 do 10 milijonov kg se letno porabi doma, ostalo pa se izvozi. Laneka tobačna letina je bila ena od slabih, ker je dala samo nekaj preko 8 milijonov kg.

• Nevarno naraščanje Une. Pri Dubici je reka Una izpodkopa obalo v dolžini nekaj kilometrov in se veliki kompleksni zemlje rušijo v strugo. Voda je porušila tudi pokopališče ter je prodrla že do katoliške cerkve, ki je v veliki nevarnosti. Uvedli so akcijo, da se obvaruje rečna obala, ker bo drugače v nevarnosti tudi Dubica.

• Rimske grobnice v Grockem. Delavci ki so trgovcu Dordjeviću v Grockem kopal temelje za zgradbo novega poslopja, so odkopali najprej več kosov nenavadne opeke, potem pa so našli tudi na dele človeškega okostja in na razne okraskes iz stekla in bronca ter na nekaj starinskih ko-

Po hripi

je treba rekonvalescentom pri nadaljnji negi in veliki pažnji dajati lahko prebavljivo, izredno krepilno hrano, ki povrne organizmu izgubljeno moč, ga krepi in mu poveča odpornost. To dosežemo najbolje z

OVOMALTINE

ki jači in krepi. Dajte bolnikom za predjužnik in južno skodelico Ovomaltine, in v kratkem času se jim vrne ta zdravje in svežost. Ovomaltine se dobiva povsod. Mali zavojček Din 16.—

vancev. Najdijo se takoj prijavili občini, ki je ugotovila, da je odkrita rimska grobnica. Pri nadaljnjem izkopavanju, ki ga je vodil strokovnjak so odkrili po vrsti še pet rimskih grobnic. Najdijo se bile javljene beograjskemu muzeju in bo ob prvi priliki strokovna komisija ugotovila, če ni bila tam morda nekaj kaka večja starorimska naselbina. Po številu in opremiti grobnice se da sklepati, da ima tudi ta okoliš zanimive starodavne spomenike.

• Novi grobovi. V Jaršah je umrl gosp. Cvetko Habjan, knjigovodja industrije platnenih izdelkov, ki bo marljivega uradnika zelo pogrešala. — V Koroski Beli je umrla gospa Pavlina Krenova, vdova po geometru KID. Zvesta v življenju je sledila možu v večnost kmalu po njegovi smrti. Bila je vzorna soproga in mati. Pokopali jo bodo jutri ob pol 16. — V Mariboru je umrla zasebnica gospa Neža Papov, stara 61 let. Pokojnico bodo pokopali jutri ob 16. na Pobrežju. — Budj ohranjen blag spomin, žalujocim naše iskreno sožalje!

LOVCI!

5. marca predava mr. Bakarčič pri Stepiču v Šiški o lovskem orožju in municiji 2734

• Iskra z vlaka, zanetila gozdni požar na Svibnem blizu Litije. Z lopatami, motikami in krampi je ljudstvo preprečilo širjenje ognja, ki je v kratkem času zavzel velik obseg. Vneto so pomagal gasilci, predilničarji in orožniki. Najbolj je oškodovan g. Pregelj iz Gradca.

• Velike povelje v kuršumlijskem davčnem uradu so spravile pod ključ tudi več funkcijarjev okoliških občin. Najprej so, kakor znano, zaprli šefa davčnega urada Uroša Milčevića ter ugotovili, da so njegove manipulacije oškodovale državno upravo za preko 300.000 Din. Milčević pa je imel svoje pomočnike med funkcijarji okoliških občin in so sedaj zaprli še predsednika dobropoljske občine Jelica, tajnika žučke občine Nestorovića in blagajnika računske občine Brajkovića. Ti občinski funkcijarji so v dogovoru z Milčevićem ponarejali listine o raznih samoupravnih in državnih dajatvah, da jih je imel Milčević za krite svojih manipulacij. Ugotovitev škode od preko 300.000 Din seveda ni točna in bo preiskava dognala v kratkem gotovo še veliko večje škode in zlorabe.

• Obledela obleke barva v različnih barvah in pilisira tovarna JOS. REICH.

Kavarna „CENTRAL“

vsako soboto in nedeljo 2735
celo noč odprta.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenik najvišjo druge najnižjo temperaturo

2. marca
Ljubljana 7, 756,1, 5,4, 87, mirno, 10, 0,1, dež
Ljubljana 13, 757,8, 10,2, 76, ENE1, 9, —
Maribor 7, 756,2, 7,0, 90, WI, 10, 1,0, dež
Zagreb 7, 753,3, 9,0, 90, NE3, 10, 2,0, dež
Beograd 7, 756,5, 8,0, 80, ESE3, 10, —
Sarajevo 7, 753,0, 8,0, 65, SSE3, 7, —
Skopje 7, 760,4, 10,0, 90, WI, 10, —
Split 7, 753,9, 11,0, 80, NET, 6,0, dež
Kumbar 7, 756,8, 11,0, 80, E3, 7, 9,0, dež
Rab 7, 754,8, 9,0, 70, SE3, 7, 4,0, dež
Temperatura: Ljubljana — 4,8; 11,5; —
Maribor 12,0, 6,0; Zagreb 11,0, 6,0; Beograd 19,0, 8,0; Sarajevo 19,0, 4,0; Skopje 16,0, 6,0; Split 17,0, 10,0; Kumbar —, 10,0; Rab —, 5,0.
Solnce vzhaja ob 6.39, zahaja ob 17.47.

NAJLEPŠA KOLEKCIJA

novih, modernih pomladnih plaščev v vseh cenah od Din 360.— naprej v damski konfekciji 76

PAULIN, Ljubljana

KONGRESNI TRG 5

pisne karte pa kot priloge zaključujejo to knjigo, ki jo srečno uvajajo Zupancičevi verzi: »Vso noč oči upiram v prazni mrak — Vso noč po prsih tipljem bolečine: — Kot gora Korotan si mi težak, — Gorica žge me... Kdaj mi jutro sine?« Iskreno bi želeli, da bi bila ta knjiga tista, a boleste narodne boli čim pogostje v rokah mladine, ki ji je zlasti namenjena. Priporočamo pa jo tudi vsem drugim čitateljem. Milko Kos, Zgodovina Slovencev. V zbirki »Kosmos« (Jugoslovanska knjigarna) je nedavno izšel prvi del »Zgodovine Slovencev«, ki jo piše vseuč. prof. dr. Milko Kos. Ko bo to pomembno delo zaključeno, se bo uredila strokovnašemu preučenju prilika da ga po zaslugi oceni. Po Gruden-Malovi poljudni »Zgodovini slovenskega naroda« je prof. Kosa »Zgodovina Slovencev« največji poskus, prikazati v sintetičnem spisu celoten razvoj Slovencev od njih naselitve na sedanjem ozemlju do danes. Avtoriteta, ki jo predstavlja avtor kot profesor zgodovine na naši univerzi, znanstvena resnoba, moderna metoda, vse to dviga vrednost te knjige, ki je vrhu

TRADICIONALNI ZABAVNI VEČER

konzervatoristov, danes zvečer v kazinski dvorani.

Iz Ljubljane

• Poziv ljubljanskemu delavstvu. NSZ in Zveza združev, tesarjev in gradbenih delavcev sklicujeta za jutri ob pol 10. v dvorani Delavske zbornice javen shod, na katerem bo delavstvo manifestiralo za svoje pravice. Govoril bo zastopnik izvrševalnega odbora dr. Branko Alujevič in nato še drugi govorniki iz vrst prizadetih delavcev. Ljubljansko delavstvo naj brez razlike strok pohti na shod in se priključi vsem onim, ki želijo zboljšanje današnjega teškega položaja. Ljubljansko delavstvo mora nastopiti solidarno in kompaktno v obrambo svojih življenjskih interesov. Vsi na shod! Agitirajte v tovarnah, delavnicah in med delavci za čim večjo udeležbo na tem shodu.

• Donos k psihologiji našega otroka. »Sola in dom« priredi v risalnici na učiteljsku za oba praznika 18. in 19. t. m. zanimivo razstavo. Razstavljenih bo okoli 400 slik in risb, ki jih je s svinčnikom in z barvnimi napravil Marjan Ozvald, sinček univerzitetnega profesorja, v predšolski dobi me 3. in 7. letom, povsem samoniklo. Risbe predstavljajo najrazličnejše motive. Razvrščene bodo po genetičnem načelu, da bo zlahka viden ves razvoj otroka od prvih početkov do uspešnejših tvor. Pri nas bo to pač prvi sistematično zasnovani poskus, dočim imajo drugod že mnogo takega gradiva zbrana in tudi znanstveno obdelana, predvsem po načelih sodobne lepo uspevajoče psihologije o otroku.

• Operni tenor, Marij Šimenc priredi v petek 9. t. m. v veliki unionski dvorani samostojni koncert, na katerem bo izvajal celo vrsto samospevov naših skladateljev in poleg tega par opernih arij. V letošnji koncertni sezoni se bo ob tej priliki g. Marij Šimenc prvič oglašal na našem koncertnem odru. Številne njegove prijatelje in občudovalce njegovega lepega petja, bo ta večer brez dvoma zelo razveselila. Predprodaja vstopnic od 10 do 30 Din bo od ponedeljka dalje v knjižarni Glasbene Matice.

• Marija Vera, največja tragedija naše drame praznuje dvajsetletnico odskočnega dela v »Visoki kroniki«, ki jo je dramatisirala po dr. Tavčarjevemu romanu. Da ne bo navala pri večerni blažini, prosimo cenj. občinstvo, da si nabavi stopnice v predprodaji. Predstava bo ob 20. uri. Pred predstavo bo počastitev slaviljenke.

• Častniški družabni večer. Komanda mesta sporoča: drevi ob 21. bo družabni večer častnikov in vojaških uradnikov z njihovimi družinami v prostorih oficirskega doma. Gg. rezervni oficirji z rodbinami in gospodje, ki imajo stalne vstopnice, so vabljani k obisku tega družabnega večera.

SOS — ledena gora

• Československa Obec poziva članstvo, da se udeleži proslave rojstnega dneva g. prezidenta T. G. Masaryka, ki se bo vršila v opernem gledališču v sredo 7. t. m. ob 20. V ta namen se izvaja Jančkova »Jenufa«. Prijave za vstopnice sprejema do ponedeljka g. Skrušny. — Lutkarski odsek uprži jutri ob pol 17. v Narodnem domu znamenito veselico »Gašperček kot čarovnik«. Gostje dobrodošli!

• O dobrovoljnih v borbi za Jugoslavijo bo predaval g. Vladislav Fabjančič na družabnem večeru društva »Tabora« drevi ob pol 21. v veliki dvorani Mikličevega hotela. Pel bo društveni mešani zbor. Recitiral bodo člani. Vstop prost. Prijatelji društva iskreno vabljani!

• Z zlato kolajno za zasluge kraljevske mu domu je bil odlikovan g. Maks Turin podnadzornik policijskih agentov pri upravi policije v Ljubljani. To odlikovanje je eno prvih v Ljubljani. Cestitamo!

• Občni zbor krajevne organizacije JNS za kolizijski okraj v Ljubljani bo v nedeljo 4. t. m. ob pol 10. dopoldne v vrtem salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetki cesti. O političnem položaju v državi bo poročal minister g. dr. Kramer Vabljani člani in somišljeniki!

• Organizacija JNS za dvorski okraj (9. in 10. volišče) vabi člane k rednemu občinemu zboru, ki se bo po običajnem dnevnem redu vršil drevi ob pol 20. v gostilni pri Birku (prej Usenik) na Borštinkovem trgu št. 2.

• Ekskurzijski odsek pri sekciji JUJ v Ljubljani javlja, da bo v nedeljo 4. t. m. smučarski izlet na Valzatorjevo kočo in čez Smokuško planino na Zelenico. Odhod iz Ljubljane v soboto 3. t. m. ob 18.40. Prenočevanje v Valzatorjevi koči. Izlet bo nekoliko težjega značaja in je priporočati, da se ga udeležijo le boljši smučarji.

• Podmladek JS na mestni ženski realni gimnaziji bo imel jutri v nedeljo pod pokroviteljstvom župana g. dr. Puca in

častnega damskega komiteja svojo akademijo ob pol 18. v Kazini in ne v Trgovskem domu, kakor je bilo doslej javljeno.

• Samaritanski tečaj Rdečega križa. Jutri 4. t. m. ob 10. bo slovesni zaključek samaritanskega tečaja v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti. Pri tej priliki se bodo razdelile diplome absolventom samaritanskega tečaja.

• Lutkovno gledališče na Taboru uprži v nedeljo 4. t. m. ob pol 16. prelepo dramo v 4 dejanjih z eno spremembo: »Kazlira, lotosov cvet ali Jurček v Egiptu«. Igra je zelo podučna in obenem polna zdravega humora. Priporočamo jo zlasti šolski mladini. Insencija in lutke so prvostalne in dragocene.

• V društvu »Sola« matica predava danes, v soboto v salonu pri »Levu« ob pol 21. ga. Sidonia Jeras-Guilot o francoskem kmetu. Ga. predavateljica je francoskega rodu ter bo kot Francozinja prva predavala v Ljubljani v slovenskem jeziku. Poplala bo vse šege, navade, običaje in življenje francoskega kmeta. Prav je, da se seznanimo mi z življenjem kmeta, najštevilnejšega predstavnika zavezniškega francoskega naroda. »Solan« in prijatelji posetite polnočevitno to zanimivo predavanje. Vstop vsakomur prost.

Danes najsenzacionalnejši vefilm

Bombe nad Šanghajem

Vojska z banditi. Mornarica in avijoni v boju z roparji

ZVOČNI KINO DVOR

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri

Cene 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din

• Velocipeta »No poznam« — a ljubiti. Te je vzbudila mnogo zanimanja. Je pa tudi v resnici delo, kakršnega si naša publika želi. Godba v tem filmu je posebnost. Franc Grotha je znal tu podati svežo nagajivost, obenem je svojim kompozicijam vtisnil pečat monumentalnosti. Film zasluži, da si ga ogledamo še samo zaradi ljubke Magde Schneiderjeve in Willyja Forsta. — V kratkem pride na spored Elinnega kina Matice gigantsko filmsko delo iz Grenlandije »SOS — ledena gora«. Vsi posnetki za ta film so originalni, brez trika. V filmu nastopijo sami priznani športniki, smučarji, letalci, veslači, planinci. Posebno kajak-sport je posnet odlično.

• Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča trgovce, da bo redni letni občni zbor v nedeljo 4. t. m. ob pol 10. dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma.

SOS — ledena gora

• Včerajšnja predstava ZKD filma »Champ« je privabila mnogo ljudi. Meli Jackie Cooper si je na mah osvojil srca publike. Marsikatera mamica si je mislila ob koncu: »tudi moj mora biti tak!« Film »Champ« je delo svetovne slave in je že glede na malega Jackieja Cooperja vredno zanimanja. Fantje je pravi fenomen med malimi igralci. Danes bo predstava ob 14.30 jutri pa ob 11.

• Izvedba Berložovega »Faustovega pogubljenja« bo sedaj definitivno v ponedeljek 5. t. m. ob 20. v veliki unionski dvorani. Ker je g. Primožič bolan, je prevzel vlogo Meistofela g. Marjan Rus. G. Rus je dosejal v vseh svojih opernih kakor tudi koncertnih nastopih dokazal svojo umetniško zrelost in sposobnost in prav gotovo bo tudi to sicer izredno težko in naporno partijo izvršno izpeljal. Vse ostalo kakor za prvo izvedbo. Predprodaja se še nadalje vrši v knjižarni Glasbene Matice, opozarjamo pa na besedilo, ki se dobi v predprodaji in je vsekakor nujno potrebno, da ga prejete prečitajte.

• Na današnji valček večer Sokola I. na Taboru vabimo vse občinstvo in pa sokolsko članstvo.

• Državni konservatorij, oddelek za komorno muziko bi nujno potreboval vlogo »d'amour in pa cembalo. Ravnateljstvo prosi, če kdo poseduje enega izmed teh dveh instrumentov, da javi to ravnateljstvu in pogoje, pod katerimi bi instrument posodil za par mesecev.

Danes SZOKE SZAKALL v vsednem filmu

Žene brez imena

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave ob 4., 7. in 9.4 uri zvečer

Cene 4.—, 6.— in 8.— Din

Tradicionalni valčkov večer

priredi

Sokol I. dne 3. marca 1934 v vseh prostorih na Taboru

tišje ljub-zni vredna je umetnost go. Marije Vre.

Iz tega globokega spoštovanja vso našo hvaležnost za praznik njenega dela. Pri.

»Glasnik Jugoslov. proforskega društva« je priobčil v petem zvezku dalje predavanje o nacionalni vzgoji, ki ga je imel lani na občinem zboru ljubljanske sekcije JPD prof. Vinc. Marinko. Predavanje je takrat vzbudilo odmeve v javnosti. Sedaj je izšlo v celotnem in avtentičnem besedilu kot prispevek k enemu najvažnejših naših problemov. Predavatelj razpravlja o duhu in metodah državljanske in narodne, t. j. jugoslovanske vzgoje srednješolske mladine. Kritizira šolske čitanke in pravi, da bi bilo treba nekaterim sestavkom dodati potreben komentar in opombe, »na podlagi katerih bi strokovni učitelji mogli učencu dokazati, da je strah za obstojo slovenskega jezika v Jugoslaviji popolnoma neupravičen in da izvestni krogi ta strah širijo samo zato, da bi poznavaajoč prirojen ljubezen slovenske mladine do slovenskega jezika, v mladini izpodkopali vero, da je edini zaščitnik slovenske naše države.« S citati iz Levstika nastopa prof. Marinko zoper nazor, da bi bila slovenski in srbohrvaški jezik med seboj v nekem antihonizmu. Nasprotno: treba je, da se harmonično razvijata in medsebojno izpopolnjujeta. V nadaljnjem razpravlja avtor o problemu vojne in miru

v šolski vzgoji, o separatizmu v šolah, o pismenih nalogah in govornih vajah in o drugih vprašanjih, ki so v zvezi z nacionalno vzgojo. Predavanje prof. Marinka vsebuje razne misli, predloge in nasvete, ki so vredni pozornosti vseh, katerim narodna in državljanska vzgoja naše mladine ni prazna fraza.

»Naši onstran meje«. Uredil in izdal Peter Pavlovič. Lično opremljena knjiga na 104 straneh, ki je pod navedenim naslovom izšla nedavno v Ljubljani, je predvsem namenjena mladini. Kot priročnik o naših manjšinah v Italiji, Avstriji in na Madžarskem pa bo dobro rabila tudi posvetnim in javnim delavcem. Knjiga vsebuje šest člankov. V prvem podaja I. Lovor zemljepisni oris Julijske Krajine, v drugem premetriva L. Kraški narodnostno in prosvetno stanje julijskih Jugoslovancev do najnovejšega časa. Tu so posebno tehtni statistični podatki. Članek P. Pavloviča »Kavarija julijskih Jugoslovancev« vsebuje stvarne podatke o narodnostnem zatiranju v Julijski Krajini. Spisan je sine ira et studio, saj že podatki govore dovolj kričeče. M. Vinar podaja v zgoščenem članku zemljepisni oris ozemlja koroskih Slovencev, g. Brodnik pa označuje s podrobnimi podatki položaj naših rojakov v Avstriji. Knjigo zaključuje članek M. Goriškega »Naš narod med Rabo in Donavo«, ki nas seznana z ozemljem in ljudstvom rabških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Vsi članki so primerno ilustrirani, tri zemlje-

je v zadnjem času izdal zopet dve knjigi. V prvi z naslovom »Cnogorsko pravosudje i pravno shvačanje v anegdnotama« je obilno segel v neizčrpano zakladnico svojih znanjih in priznanih anekdot o Cnogoricah, ki je o njih bilo že ponovno beseda tudi na tem mestu. Kakor kaže naslov, so v tej knjigi zbrane anekdote, ki so kakorkoli že značilne za pravno pojmovanje tega originalnega in vrliga ljudstva. Skoraj 200 strani obsegajoča knjiga ne zastonj za ostalimi spisi tega najplodovitejšega Cnogorskega pisatelja. Knjigo uvajata študiji dveh avtoritet pravne znanosti: profesorja beograjske univerze dr. Zivojina M. Perića in profesorja ljubljanske univerze dr. Metoda Dolenc. Obe študiji premetrivata z znanstvenega vidika no g. Pavičeviću zbrano gradivo in ga vrednotita glede na pravno mišljenje in čuvstvenost Cnogorcev. — V tanjši knjižici »Ognjenim stazama« se oglašja Mićun M. Pavičević kot pesnik, ki v desetercu narodne pesmi in z njeno svežo dikcijo opeva nekatere dogodke iz nacionalne zgodovine izra svetovne vojne. Hrvaški pisatelj dr. Mato Haženković je napisal za to knjižico vopel in za avtorja kar laskav predgovor, ki v njem poveljuje pesniške odlike g. Pavičevića. Knjižica »O

— Ljubljanski Sokol opozarja na svoj tradicionalni družabni večer, ki bo danes v soboto ob 20. v restavraciji »Zvezda«. Na ta večer vabi poleg svojega članstva tudi članstvo ljubljanskih in okoliških Sokolskih društev. Iskreno vabljeni!

— Med Mirjem in Gradaščico se je spet razgibala delavnost mestne vrtinarje. Kakor so s prvo pomladjo očivila prenovitvena dela na Gradu, so se dni pričeli spet urejati nabrežje Gradaščice v kotu ob trnovskem mostu, kjer je že lani pričel rasti iz zapuščenega brežine lep, moderno zasnovan park. Na starem rimskem obzidju na Mirju so se večeraj spet pojavili mestni delavci s krampi in lopatami. Izza starega zidu izgrebajo lepo črno prst, ki jo uporabljajo za nasade ob Gradaščici.

— Dva poškodovanca. V bolnico so pripeljali večeraj popoldne 9 letnega Rudolfa Kralja iz Pečji pri Sevnici. Dečka je med igro sunil starejši brat po nesreči z nekim trdim predmetom v oko in mu ga hudo poškodoval. 5 letnega Jožka Rocana je že pred dnevi popadel pes in mu prizadel večjo rano na levi nogi. Prvotno se rana ni zdelala nevarna, ker pa se je pričela gnjoviti, je moral otrok iskati pomoči v bolnici.

— Racijska policija uprava se je odločila, da preišče razne lokale v mestu, v katerih se zbirajo sumljive osebe. Pri zadnji raciji so policijski organi aretirali 12 deklet. Večina aretirank so po zaslišanju oddali sodišču, nekaj pa so jih odpravili v domovinske občine.

Iz Celja

— Pod okriljem Savinjskega podružnice SPD je predaval v četrtke zvečer v risalnicah deške meščanske šole akademik gosp. Lev Pipan iz Trzinca o Durmitorju in predaval skioptične slike. Številni poslušalci so zapustili zanimivo predavanje z lepimi vtisi o divnih gorah našega juga. V četrtke 8. t. m. ob 20. pa bo predaval g. dr. Brilek iz Ljubljane o bolgarskih gorah in bo predaval krasne skioptične slike iz bratske Bolgarije.

— Linhartovo komedijo »Matiček so ženke« uprizorili šestdesetletne celjske gimnazije v četrtke zvečer v Mestnem gledališču. Gosp. prof. Stane Melihar je pred pričetkom igre spregovoril o prvih početkih slovenske drame in o Linhartu. Prof. Melihar je kljub začetništvu igralcem pripomogel s skrbno režijo igri k uspehu. Vloge so bile dobro razdeljene in vestno nastupirale. Zlasti so ugajali Bršnikova (hišna Nežka), Semečeva (baronica), Šušterič (Matiček) in Birska (baron). Tudi ostale vloge so bile po večini dobro podane, če izjemoma začetniške hiše, ki jih pri prvih nastopih seveda še ni mogoče odpraviti. Kostumi in scenarije so bile okusne, znanje odrskega jezika pa pomanjkljivo. Gledališče je bilo dobro obiskano. Občinstvo se je oddolžilo mladim igralcem s prisrčnimi aplavzi. — R. P.

— Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice se bo sestalo danes ob 16. v prostori Nabavljane zadruge v Prešernovi ulici.

— Slovensko lovsko društvo bo imelo danes ob 16. v hotelu Hubertus letni občni zbor, zvečer pa v vseh gornjih prostorih Narodnega doma v Celju lovski ples.

— Gledališki abonenti se nujno opozarjajo, da poravnajo zaostale obroke takoj pri gledališki blagajni.

— Dve zborovanji »Sloga«: Dijaška družina »Sloga« bo imela 30. t. m. jubilejni občni zbor ob 14. v mali dvorani Celjskega doma, jutri ob 10. polpodne pa bo ravno tam ustanovni občni zbor starešinske organizacije »Sloga«.

— Sadna drevesca po nižini cenil bo oddajala okoliška občina Interesment, ki se naj javijo prihodnji teden ob uradnih urah v občinski pisarni na Bregu. Opozorjamo tudi na razglas banske uprave o zaščiti domačega oreha, ki je nabit na občinski razglasni deski na Bregu.

— Sprememba poseti. Gosp. Dušan Devič iz Dunaja je pred dnevi kupil poslopje Jadransko-podunavske banke na oglu Aleksandrove in Kocenove ulice v Celju.

— Brezposelnost. Pri celjski ekspozituri javne borze dela se je ob 21. do 28. februarja na novo prijavilo 54 brezposelnih. 28. februarja je ostalo v evidenci 808 brezposelnih (747 moških in 61 žensk) nasproti 928 (869 moških in 59 žensk) dne 20. februarja.

— Obisk tujcev. V februarju je obiskalo Celje 763 tujcev (609 Jugoslovenov in 154 inozemcev) napram 920 v letošnjem januarju ter 549 v lanskem februarju in 596 v lanskem januarju. Tujski promet v zadnjih mesecih stalno narašča.

— V celjski bolnišnici je umrl v četrtke 74letni kočar Andrej Gajšek z Dola pri Hrastniku.

— Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 zvočni vefilim »Pot v življenje« in dve zvočni predigri.

Iz Maribora

— Prispevek hišnih posestnikov za Pomozno akcijo. Na poziv Društva hišnih posestnikov v Mariboru, je bilo doslej od predpisanih 67.990 vplačanega pri mestni blagajni za pomozno akcijo za siromašne sloje mesta 20.400 Din. Mestno načelstvo apelira tudi na ostale hišne posestnike, ki prispevka še niso nakazali, da z odpadajočim prispevkom podpro pomozno akcijo, ker je potreba ba sedaj največja.

— Odbor krajevne organizacije JNS na Pobrežju je imel v soboto 24. februarja svojo sejo, na kateri so bile zastopane krajevne organizacije Tezno, Dolgoše in Zrkoval. Na seji so razpravljali o krajevnih potrebah združene občine in o letošnjem občinskem proračunu. Sklenjeno je bilo sklicati za jutri v nedeljo ob pol 15. članski sestanek v Stokovi gostilni na Pobrežju, kjer se bo razmotrivalo o skupnem delu in o sestavi delovnega programa politične organizacije za Pobrežje. Članstvo in somišljeniki naj se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

— Aktualno predavanje za davkoplačevalce. Danes ob 10. bo predavanje o novi davčni uredbi v hotelu »Orel« — Slovensko obrtno društvo vabi članstvo, da se tega predavanja udeležijo. Predaval bo zborniški konzulent G. Zavar.

— Dobrodelna prireditve za siromašne sloje. Pevski zbor Podružnice zvečer priredi 14. t. m. ob 20. v veliki unonski dvorani koncert v prid pomozni akciji za siromašne sloje mesta. Z ozirom na dobrodelni namen prireditve, priporočamo mestno načelstvo, da se je občinstvo udeležijo v čim večjem številu.

— Jadranska noč bo drevi v vseh prostorih unonske dvorane. Začetek točno ob 20.30. »Pored« bo zelo nester in bo med drugimi številnimi točkami tudi tekmovalne narodnih noš. Vstopnina je 10 Din, ob

leka promena. Drevi vsi na Jadransko noč!

— Odbor Rdečega križa poziva vse svoje samaritanke, da se zanesljivo udeležijo predavanja o strupenih plinih, ki ga bo imel sanitetni polkovnik dr. Radulović v kinu Apolo drevi ob 18.

— Napad. Ko se je predvečerašnjim vračal pri Sv. Jakobu v Slov. gorah proti domu 26 letni častar Ludvik Droz, ga je brez vzroka napadel neki možki in mu trikrat zasadil nož v hrbet, enkrat pa v desno roko. Hudo ranjenega Droza so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Iz Skofje Loke

— Samaritanski tečaj. Skofjeloški RK vabi prijatelje dobrodelnosti, da se prijavijo v samaritanski tečaj, ki se prične v najkrajšem času. Pristop imajo zanimanci obojega spola. Tečaj bo trajal približno mesec dni. Udeleženci bodo delali ob zaključku izpit in dobe od RK posebno potrdilo. To je važno zlasti zavoljo vojakov, ker utegnejo biti pridelniki samaritani k sanitetnim četam, odnosno v bolnišnice. Čas in kraj predavanja se bosta še določila. Prijave sprejema tajnik RK g. Berdon, uradnik na sreski izpostavi v Skofji Loki.

— Pomožna akcija je bila lani v Skofjeloškem okraju zelo delavna. Za prehrano siromakov se je razdelilo po posameznih občinah 3500 Din, za izvrševanje javnih del 77.500 Din, za nezaposlene delavce pa 43 tisoč dinarjev. Z denarjem so se med drugim popravljala pota in ceste ter se je delno reguliral potok Zabnica. Povprečna dnevna mezda je znašala 25 Din. Prispevki so se razdeljevali kakor so prihajali in kjer je bila potreba večja. V splošnem so bile vse občine deležne v precej enakem razmerju teh prispevkov.

Iz Zagorja

— Kmetijske vesti. Arborin je za naročnike prisel in ga je dobil kilogram za 7 Din v Zadrskem domu. Posoda naj priinese vsak sam. — Sreski kmetijski odbor bo oddal subvencijske merjaške iz najboljših rejških središč v teži 30 do 50 kg po 5 Din kg. Prosnje je vložitvi na predpisnem vzorcu na sreski kmetijski odbor. Kavcijo sto dinarjev je vložitvi takoj. — Semena domače detelje in lucerne bo potrebovalo sresko načelstvo v svrhu preizkušnje sort in za sestavo izbora. Oddati jih je v zavojčkih po pol kilograma do 13. t. m. na oddelku III.

— Tudi znamenje časa. Trenutno je v oskrbi bratovske skladišne 18 bolnikov, od teh 10 zaradi poškodb. Zdravnikova izjava: Zaradi utrujenosti in s tem zmanjšane pozornosti pri delu. Naval bolnikov v ordinaciji znaša šest odstotkov (normalno dva in pol). Članov bratovske skladišne je samo še okrog 600 (od bivših 1700). Naval pa je zdaj rajši večji kakor pri prejšnjem številu. Največ se predpisuje aspirin, Hofmannove kaplj. in razni čaji. Mnogo se pojavi pljučnih bolezni, katarji in splavi, kakor izjavlja zdravnik bratovske skladišne g. dr. Tomo Zarnik.

— Težnje in težave obrtništva. V današnji krizi je gotovo poleg brezposelnih najtežje prizadet obrtniški stan, posebno se v zagorskem okolišu. Dela in zaslužka ni, dajatve na vse strani so pa čedalje višje. Nove davčine bodo zopet obremenile obrtnike. Obrtno društvo je v soboto imelo v Sokolskem domu dobro obiskano sešatek, katerega se je udeležil g. Josip Rebek iz Ljubljane, ki je obširno raztomačil razne davčne zadeve. Debata in razna vprašanja so sestanek zavlekla na več ur. V nedeljo so pa zborovali pekovski mojstri litjskega sreza v gostilni pri Grčarju.

Iz Hrastnika

— Kino predvaja danes in jutri film »Meksikanska ljubezen«, tednik in kulturni film.

Iz Ptuj

— Napad s krampi. Nedavno zvečer se je napotil posestnikov sin Adolf Pavko z Mestnega vrha na obisk k znanemu v Zg. Velovleku. Pred vajo pa sta ga na cesti napadla dva možka in mu prizadela s krampom hude poškodbe na glavi, da je padel v nezavest. Pavka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer je izpovedal, da je v napadalcih spoznal Kovčiča Janeza starejšega in mlajšega iz Zg. Velovleka. Izjavil je, da sta napad izvršila najbrže zaradi ljubosumnosti.

— Kino bo predvajal v soboto ob 20. in nedeljo ob pol 19. in pol 21. zabaven film »Pesem nad pesmijo« z Marleno Dietrichovo. Dodatek Foxov tednik.

Iz Ljutomer

— Zelena bratovščina v podružnici SLD se sreže Ljutomer, Mursko Soboto in Doljno Lendavo bo zborovala v nedeljo 4. t. m. ob 16. v gostilni »Triglava« v Ljutomeru. Dnevni red običajen. Člani naj se zbora zanesljivo udeležijo.

— Sirovost. Ko je t. dni vajenec Malec šel v obrtno nadaljevalno šolo, je v bližini meščanske šole srečal voz, na katerem je bil poleg hlapca tudi delavec Bukovec. Brez vsakega povišja se je zagabil kos premoaga ter ga zagnal z vso silo v Malca. Zadel ga je tako nesrečno, da mu je zlomil desnico v nadlakti. Zadeva se bo končala pred sodiščem.

Iz Gornje Radgone

— Ustanovitev Jadranske straže. V kratkem času svojega delovanja je tukajšnje poverljivostne Jadranske straže zbral nad 100 članov, zlasti državnih uradnikov. Te dni se je sestel pripravljajni odbor in določil ustanovni občni zbor v sredo 10. t. m. ob 20. v kolodvorski restavraciji v Gornji Radgoni. Na zboru bo predaval o pomenu Jadranske straže poslanec JS iz Maribora. Pridite!

Sokol

V Sokolskem domu na Viču bo drevi ob 20. predaval g. prof. dr. Brežnik o New Yorku in njegovih zanimivostih s skioptičnimi slikami. Po predavanju prijateljski sestanek. Vstop prost. — Jutri bo ob 16. lutkovna predstava »Jurček, dvorni norček« zvečer pa koncert Ljubljanskega Zvona, na katerem se bodo peje pesmi primorskih skladateljev Opozarjamo in vabimo! Dramski odsek Sokola v žirih uprizori v nedeljo 4. t. m. ob 20. v Sokolskem domu Jalenovo dramo v štirih dejanjih »Srečno«. Režijo vodi br. Ermeznič Slavko. Vabljeni!

Sokolsko društvo Artiče priredi v soboto 10. t. m. v Brežicah v dvorani Narodnega doma ob 20. Cankarjevo igr »Kralj na Betajnovci«. Vabljeni vsi, podprite naše delo.

GOSPODARSTVO

Italijanska moka v Avstriji zastoni

Dunajski gospodarski tednik »Die Borse« prinaša v največji številki naslednje razsnično zgodbo, ki bi morala priti v naše knjige nacionalne ekonomije in trgovinske politike kot klasičen primer za neemselnost teorij, ki so se zadnja leta razpasle v gospodarski politiki Evrope.

Grški trgovci z moko so nedavno prejeli od velikih tržaskih trgovcev ponudbo za dobavo italijanske pšenične moke, po katerih dobi kupec moko znamke »00« postavljen na kolodvor Gradec zastoni, le avstrijsko carino mora plačati. Ko pa carino plača, pošlje carinske listine dobavnim tvrdki v Trst, ki mu še povrne 20 lir na 100 kg moke znamke »00«. Kupec dobi torej moko zastoni, niti prevoznih stroškov mu ni treba plačati, povrh pa dobi še 20 lir pri 100 kg, ko plača avstrijsko carino.

To ni morda šala ali pomota v ponudbi. Avstrijski kupec mora seveda plačati carino, ki pa je izredno visoka, docela prohibitivna, in znaša s poslovnim davkom in carinskimi stroški skupaj 73 šilingov na 100 kilogramov, po običajni delneza povračila tržaska tvrdke (20 lir = 9 šilingov) pa 64 šilingov (navzile temu, da je dobil moko zastoni in še povrnenih 20 lir na 100 kg, ga etane torej moka skoro 6 Din kilogram, do čim etane n. pr. banatska moka, dostavljena v Maribor okrog 2,60 za kg).

Tržaska tvrdka pa sveda tudi ne dela za izgubo. Italijanska vlada priznava namreč pri izvozu moke izredno visoke izvozne premije, s katerimi krije tržaska tvrdka svoje stroške tako, da lahko ponjia moko zastoni. V resnici tudi ne more nič računati za moko, če jo hoče izvoziti v Avstrijo, ker je normalna uvozna carina za moko tako visoka in je na drugi strani Madžarski priznan preferenčni nupost na carini v višini 30 šilingov pri 100 kg.

Zaradi te italijanske konkurence pa ne trne morda avstrijski agrarci, temveč Madžari, ki sicer dobavljajo Avstriji moko in tim je italijanska konkurencja zelo neoprijatna. Omenjeni dunajski list se dostavlja, da nam ovrni primer kaže, kako tudi intimno politično priatelstvo ne more odstraniti obstojnih gospodarskih nesporov. Oni, ki so si izmislili ta umetni sistem zapiranja meč, ki ovira normalni trgovinski promet med državami, bodo morali naleteti vse šile, da bodo iz te gošave, v katero so zašli, zopet našli pot v prostost.

Kongres jugoslovanskega trgovstva v Skopju

Dne 15. in 16. aprila t. l. se bo vršil v Skopju kongres jugoslovanskega trgovstva, na katerem se bo osnovala Centralna zveza trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije. Ta kongres bo velika manifestacija jugoslovanskega trgovstva, ki bo združila vse organizirane šile trgovstva in upostavila enotnost stanovskega gibanja. Kongresa naj bi se v velikem številu udeležilo tudi naša trgovstva, kajti baš naše trgovstvo je bilo po predstavitvi svoje osrednje stanovske organizacije g. Josipu Kavčiču, nosilec in pospeševatelj te velike ideje po združitvi vseh sil v državi, ki se bo oživotvorila na skopskem kongresu.

Za našo trgovstvo bo ta kongres tudi zanimiv, saj bo spoznalo, čeprav etano bežno, posebnosti južne Srbije, onega dela naše države, ki je nam na eeveri še tako malo znan; medsebojno spoznavanje pa bo ustvarilo prijateljske, pa tudi poslovne in stanovsko - organizatorne stike, tako bo uresničena velika jugoslovanska trgovska enota v solidarnosti, v delu in naseču.

Ob tej priliki se bodo udeleženci kongresa mogli naučiti tudi prirodnih krasot ob obalah Sredozemnega morja, Obiskali bodo Solun, starodavno mesto Atene in Krf, pomudili se bodo v Draču in bodo svoje okupno potovanje zaključili v Dubrovniku. Na tem zletu bo zvezano torej koristno s prijetnim.

So pa danes težki časi in za potovanje stroški, ki jih ni lahko utrpeli. Pa tudi za to bo poskrbeli! Pripravljeni odbor za kongres bo storil vse, da bodo udeleženci dobili vozne ugodnosti po železnici in za prevoz po morju, ugodnosti v prehrani, prenočevanju itd. Seveda bo višina vseh teh ugodnosti odvisna tudi od števila udeležencev in je zato potrebno, da bo udeležba čim večja.

Zveza trgovskih združenj v Ljubljani je že razposlala vsem trgovskim združenjem navodila za prijavo udeležencev. Ker pa je rok za prijavo določen do 8. marca, naj se vsi, ki bi se udeležili kongresa, odnosno tudi potovanja od Soluna preko Aten, Krf in Drača v Dubrovnik, prijavijo vsaj do 8. t. m. pri svojem združenju. Vsi prijavljeni bodo o vseh ugodnostih, ki jih bodo uživali na potovanju in o programu kongresa ter o celotnem potovanju podrobno in pravočasno obveščeni.

Gospodarske vesti

— Pred fuzijo dveh dunajskih velebank. Kakor poročajo z Dunaja, so bila te dni načelno zaključena pogajanja, pri katerih sta sodelovali tudi vlada in Narodna banka glede možnosti fuzije med dvema dunajskima velebankama, namreč med Wiener Bankvereinom in Niederösterreichische Esbankengesellschaft. Čim bodo končane interne priprave in bo primeren čas za to, se bo fuzija izvedla. Po fuziji bo imela Avstrija samo dve velebanki, namreč novo velebanko, ki bo nastala iz fuzije in znani zavod Kreditanstalt.

— Obvezno zaračunavanje davka na poslovi promet. Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in zakona o skupnem davku na poslovi promet, ki je 20. t. m. stopil v veljavo, so spremenjene tudi določbe glede zaračunavanja skupnega davka na poslovni promet. Druga točka § 3. zakona o skupnem davku na poslovni promet se sedaj glasi: Davčni obvezanec, ki mora ob priliki kake nabavke plačati skupni davek, je dolžan drugi pogodbeni stranki vnesti v račun po tej cene za nabavke in usluge ločeno tudi skupni davek in luksuzni davek. V primerih, da kdo tako ne postopa, se smatra, da na dolžnik promet ni plačal davka. Kupec, ki prejme blago brez računa ali brez vračnanega davka, bo plačal za dolžnik blago skupni davek na poslovni promet, kakor da bi ga sam proizvedel. To določbo je vsakakor razumel tako da je dolžan zaračunati skupni davek in prodajalec, pri katerem se skupni davek plača, to je v večini primerov proizvajalec. Zakon se spremeni tudi v

trehji točki § 4., kjer se drugi stavek menja in se sedaj glasi tako-le: V obeh primerih (kadar se vzame cena po računu ali deklarirana vrednost), je treba po odredbi člena 6. zakona o davku na poslovni promet dati uvozno carino in ostale državne davke, kolikor niso vsebovane v računu, odvisno v deklarirani vrednosti. Transporni stroški se dodajo v oni višini, kolikor znaša prevoz od kraja izvirne do kraja narotitelja.

Borze

2. marca.

Tudi danes se tečaji daviz v skladu z zunanjimi tržišči niso bistveno spremenili. Avstrijski šilingi so se trgovali v privatnem kliringu po 8,90 (v Zagrebu po 8,86, v Beogradu po 8,875 in 8,87). Grški boni so bili zaključeni samo v Beogradu po 35.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca nadalje mlačna. Vojna škoda je za malenkost popustila in se je trgovala za kaso po 308 in pozneje zopet po 312 (v Beogradu po 315 in 314). Tečaj 7% investicijskega posojila je popustil na 60 - 72 brez prometa. Zaključki pa so bili v 6% bezgluških obveznicah po 54 in v delnicah Trboveljske po 100 in 106.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2308.46 - 2319.82, Berlin 1357.36 - 1368.16, Bruselj 800.24 - 804.16, Curih 1108.35 - 1113.85, London 174.30 - 175.90, New York 3409.66 - 3437.92, Pariz 225.88 - 227.-, Praga 142.29, 143.15, Trst 294.85 - 296.75 (premlia 28.5 edet.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.90.

Zagreb. Amsterdam 2308.46 - 2319.82, Berlin 1357.36 - 1368.16, Bruselj 800.24 do 804.16, London 173.30 - 175.90, Milan 294.35 do 296.75, New York kabl 3431.66 - 3459.92, ček 3405.66 - 3437.92, Pariz 225.88 - 227, Praga 142.29 - 143.15, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.3750, London 15.79, New York 310.25, Bruselj 72.20, Milan 26.5750, Madrid 42.10, Amsterdam 208.25, Berlin 122.7250, Dunaj 56.65, Stockholm 81.45, Oslo 79.35, København 70.55, Praga 12.8450, Varšava 58.3250, Bukarasta 3.05.

Dunaj. (Tudi v prv kliringu.) Beograd 11.52, London 27.58, Milan 46.31, New York 540.70, Pariz 35.58, Praga 21.74, Curih 174.28, 100 S v zlatu 128 S nap.

Efeti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 312 - 314, za marec 312 - 313, za april 312 do 315, 7% investicijske 69 - 72, 4% agrarne 38 bl., 7% Blair 50.75 - 52, 8% Blair 53-55, 6% bezgluške 53-54; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 255 - 257; industrijske vrednote: Šečrarna Osijek 150 den., Trbovlj 105 - 107.

Beograd. Vojna škoda 315, 314 zakl., za marec 314 - 315, za april 313 bl., 6% bezgluške 53.50, 53 zakl., 7% investicijske 75 bl., 7% Drž. hipotekarna banka 64 bl., Narodna banka 4900 bl., Priv. agrarna banka 258 zakl.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.40, Državne železnice 17.55, Trboveljska 12.55, Alpine-Montan. 11.75.

Blagovna tržišča

2170.

+ Chicago. 2. marca. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 86.375, za julij 85.875, za september 86.50; Koruza: za maj 50.625, za junij 52.375, za julij 54.625.

+ Ljubljanska borza (2. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Zaključena sta bila dva vagona koruze. Nudijo se (vse za slovensko postajo plačljivo v 30 dnebe): pšeniča (po ml-vaki tarifi): baška, 79-90 kg po 147.50 - 150; sremeska in banatska, 78-79 kilogramov po 145 - 147.50; koruza (po nevačni tarifi): nova po 110 - 112.50; nova sušena po 122.50 - 125; nova sušena za februar 130 - 132.50; moka: baška 90c po 245 - 250; banatska po 255 - 260.

+ Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendence mirna. Promet je bil slab. — Pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolice Sombor 100 - 102; srednjebaška in sremeska 101 - 103; gornjebaška 102 - 104; baška potiska in slavonska 104 - 106; gornjebanatska 98 - 100; tižnobanatska 96 do 98; Oves: baški, sremeski, slavonski 52-54; Jčmen: baški in sremeski, 64/65 kg 70 - 72; pomladanski, 67/68 kg 78 - 82.

+ Koruza: baška in sremeska stara 80 - 81; baška stara okolica Sombor 81-82; baška in sremeska nova 63 - 65; nova sušena 73 - 75; banatska nova sušena 70 do 71. — Moka: baška banatska 90c in 90c+ 177.50 - 197.50, 92c 157.50 - 177.50, 95c 137.50 - 157.50, 96c 107.50 - 117.50, 97c 75 - 85, 98c 72.50 - 75; sremeska slavonska 90c in 90c+ 172.50 - 187.50, 92c 152.50 - 167.50, 95c 132.50 - 147.50, 96c 102.50 - 112.50, 97c 75 - 85, 98c 72.50 - 75, 99c 70-71; baški, sremeski 68-70; banatski 66 - 68. Fižol: baški, sremeski 120 - 122.50.

+ Somborska blagovna borza (2. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 52 vagonov. Pšenica: baška okol. Sombor 100-102; gornjebaška in banatska potiska 102 - 104; sremeska in slavonska 101 - 103; gornjebanatska 99 - 101; baška potiska 104 - 106; Jčmen: baški in sremeski 63-64 kg 68-70; pomladanski, 67-68 kg 80 - 82; Koruza: baška stara 80 - 82; baška, sremeska nova 60 - 62; nova s kakovostno garancijo 64 do 66; nova za april - junij 78 - 80; nova sušena 72 - 74.

+ Budimpeštanska terminska borza (2. t. m.) Tendence prilazna. promet živahen. Pšenica: za marec 8.65 - 8.67, za maj 8.59 do 8.60; koruza: za maj 9.56 - 9.58, za julij 9.90 - 9.95.

ŽIVINA

+ Sejem za prašiče v Mariboru. Na včerajšnji sejem so pripeljali 206 prašičev, od teh je bilo prodanih 86. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tedenski 95 do 110 Din, 7 do 9 tedenski 115 do 160 Din, 3 do 4 mesečni 200 do 250 Din, 5 do 7 mesečni 330 do 360 Din, 8 do 10 mesečni 450 do 500 Din in enoletni 680 do 750 Din. Kilogram žive teže 7 do 8 Din, mrtve teže 9.25 do 10 Din.

Žrtve hrine v Prekmurju

Dolnja Lendava. 2. marca. Epidemija hrine je razširjena v Dolnji Lendavi kakor tudi v bližnji okolici. V preteklih dneh je bilo zaznamovati več smrtnih primerov, v neki družini celo kar dva. Po zadnjih por

Potepuhi veseljnosti

Zgodba nastanka našega sončnega sistema

Prof. Shapley, znameniti ameriški astronom in vodja Harvardske zvezdarne, je imel predavanje, v katerem je zastopal stališče, da naš sončni sistem ni zase zaključena celota, temveč del velike obsežnejše tvorbe. Po njegovem pripadajo temu sistemu brezpogojno obe Magelhaesovi in Andromedova pramegla, poleg tega še najmanj dve ali tri druge spiralne pramegle, tako da sestoji naše večje kozmično svetovje iz šest ali sedem manjših enot.

Obe Magelhaesovi pramegli — ime sta prejeli po slavnem brodarju, ki je kot prvi obplul zemeljsko krogo — sta na široko raztegnjeni svetli lisi, ki sta vidni le na nebu južne polote. Večja izmed obeh lis meri po astronomskih meritvah nič manj nego 20 milijonov svetlobnih let in sestoji iz tisočev in tisočev sonc, ki jih

medsebojno vežejo ogromne plinaste mase. Tudi manjša Magelhaesova pramegla kaže podobno strukturo. Premnoge izmed njiju zvezd imajo tisočkrat večjo žarilno moč od našega sonca, v ostalem pa sta obe megli od nas oddaljeni okroglo 90.000 svetlobnih let.

Prof. Shapley meni, da sta bili obe pramegli pred več milijoni let razmeroma majhni spiralni pramegli, ki sta se potepali skozi vesoljstvo in nista bili z našim svetovnim sistemom v nobeni zvezi. Gibali sta se z ogromno brzino 200 km na sekundo skozi prostornino in sta se tako »polagoma« približevali našemu sistemu, dokler nista stopili vanj, da ga bogve kdaj na drugi strani spet ostavita. Na poti skozi naš sistem, ki je trajala kakšen milijon let, sta izgubili svojo dotedanjo tipično spiralno strukturo.

Tudi naš sistem je v ostalem pri tem spremenil svojo zgradbo, kajti na Rimski cesti je še danes opaziti, da je bila nekoč tipična spiralna pramegla. Zanimivo je, da se Magelhaesovi pramegli gibljeta danes z večjo brzino nego nekoč, namreč z brzino 290 do 320 km na sekundo.

Pred novim ameriškim vzletom v stratosfero

Major W. E. Kepner,

ki namerava s stotnikom Stevensom vzleteti v stratosfero z balonom, ki bo dvakrat večji od ponesrečenega ruskega balona. Pri novem vzletu gre pred vsem za nov višinski rekord.

Oboroževanje v zraku

Na Angleškem gradijo veletalca, ki bo v razpneti merilo 40 m, njegov trup bo dolg 20 m. Letalo bo imelo štiri motorje, ki bodo razpolagali s 3360 k. s. Brzina tega aeroplana bo povprečno 320 km na uro.

Obenem poročajo, da bo to letalo zmoglo tovor 7 ton bomb in eksplozivnih snovi. Radij letala bo takšen, da bo aeroplan brez vmesnega pristanka lahko letel iz Londona v Berlin, Pariz ali Rim. Dve krdeli tovrstnih letal bosta med enim poletom lahko vržili na sovražne postojanke toliko bomb, kolikor so jih vržili vsi sovražni letalci skupaj na London. Poleg tega bo aeroplan opremljen še s štirimi ali petimi strojnimi.

Važna iznajdba

Neki Francoz je iznašel aparat, ki naj bi preprečil potop ladij.

Prinčeva poroka z meščanko

Iz Berlina poročajo, da bo poroka švedskega princa Sigvarda z Berlinčanko Eriko Patzek 8. marca v Register Officeu v Londonu. Novoporočenca bosta nato odpotovala v južno Francijo, kjer bosta preživela medene tedne, pozneje pa se bosta nastanila v Berlinu, kjer bo princ delal naprej pri filmu.

Zanimiva ura

Neki analifabet, ki pa po vsej priliki zelo dobro pozna tehnično in matematično področje, je v Bruslju zgradil uro, ki naj bi po svoje sodelovala pri slavnostih v spomin na proglasev belgijske neodvisnosti.

Mehanizem je vdelen v mahagonijev okvir, ki ga je konstruktor okrasil s slikami rimskih kipov. Glavna časovnica kaže normalni čas greenviške zvezdarne, tri nadaljnje pa dan, mesec in leto. Poleg tega kaže posebna časovnica čase vseh evropskih prestolnic.

Na obeh straneh ure so stekleni zvonci, v katerih se vsako četrto ure prikazujejo kipi članov belgijske kraljeve družine. Vsako uro se oglasi belgijska narodna himna in v istem trenutku se zganejo živali na grbih belgijskih dežel, oči jim zagorijo i. t. d. Ura se da razložiti na več manjših delov, tako da jo je lahko transportirati iz kraja v kraj — s tem si hoče bliski izumitelj namreč služiti denar.

Vzroki potresov

Nova teorija o nastanku potresov — Možnost napovedi potresnih katastrof?

Ameriški astronom prof. Brown je poročal te dni o svojem senzacionalnem odkritju, da se zemlja ne vrti enakomerno okrog svoje osi. Z dolgoletnimi opazovanji je dognal, da se vrti v nekih časih s pospešeno brzino, v drugih časih pa počasneje. Končnega vzroka temu pojavu še ni našel, pač pa je neposredni vzrok v tem, da se zemeljski premer spreminja, t. j. da postaja večji ali manjši. Če postane manjši, se vrti zemlja hitreje, če postane večji, pa počasneje.

Seveda so vse te razlike v velikosti premera in v brzini zelo majhne in je bilo treba res natančnega, sistematičnega opazovanja, da jih je Brown odkril. Vendar pa ugotevje bitno velja, ne toliko z ozirom na meritev časa, ki ji je podlaga naš čas.

meljska rotacija, kolikor z ozirom na napovedi — potresov. Prof. Brown namreč opozarja na to, da nastanejo pri vsaki spremembi zemeljskega obsega napetosti v zemeljski skorji, ki morajo povzročiti potrese. Šlo bi sedaj samo za to, da bi mogli odkriti kakšno zakonitost v spremembah obsega, pa bi lahko napovedovali potrese približno tako točno kakor sončne in lune mrke. To bi spet preprečilo mnogo nesreče in škode, ki ju povzročajo potresi med ljudmi in njihovim imetjem.

Tako pravi domneva prof. Browna. Da li je upravičena, to je vprašanje, ki ga morajo rešiti drugi učenjaki. Na vsak način pa bo steklo še mnogo vode v morje, preden ugotevje izračunati periode, v katerih si potresi sledijo.

Ženska v Orientu

Med Orientom in Okcidentom je prepad, ki ga ne more premostiti nobena modernizacija

V Turčiji je ženska danes najmanj toliko svobodna kakor njena evropska tovarišica. Koprna in črni »čaršafi«, ki jo je prej odeva, sta popolnoma izginila, mnogoženstvo je odpravljeno in s tem haremski sistem, dekle in žena živita v vsakem oziru kakor Evropke.

Ce hoče spoznati položaj ženske v starih časih, moraš že dalje na jug, v Sirijo, Palestino, Mezopotamijo in Arabijo. Tam stopajo po ulicah v črne koprne zavite ženske, ki jih ne sme v obraz videti nobeno tuje moško oko. Nekako v sredi med temi nasprotji stoji Egipt. Njegove ženske so še vedno od vratu do ust zavite v belo, tenko koprno, čelo in oči so jim pa proste. Poligamija z zakonom še ni odpravljena, zato pa ima danes tudi ženska pravico zahtevati ločitev od moža, česar prej ni bilo. V nekoliko letih, v enem ali dveh desetletjih se bo spremenil položaj tudi za tiste muslimanske žene, ki jih danes še na pol ali popolnoma vklepa v tradicionalne verige.

Ta razvoj se seveda ne more izvršiti brez majhnih in velikih tragedij ter komedij. V nekem mezopotamskem mestecu je pred kratkim stara ženska ubila svojo mlado vnukinjo, ker je zvedela za njene stranske skoke. Prav tako se dogaja še celo v trezno modernistični Turčiji, da se gajo ljudje po starih navadah. V Smirni se je zgodilo pred kratkim, da je mlad

moški s družbo prijateljev prišel ponoči pred hišo lepega dekleta, da jo ugrabi. To je zvedel neki tekmeč, ki je prišel istega tako z družbo prijateljev in med obema strankama je prišlo do prave poučne bitke — celo vrsto težko ranjenih.

V Kairu se bo v kratkem vrtil proces, ki vzbuja med egiptskimi feministkami veliko zanimanje. Neki možak si je nedavno tega osemletnega otroka. Kaj naj bi storila prva žena? Se ločila od njega in ga prepustila protivnici? Maščevalnost in ljubezen sta ji diktirali drugo rešitev: Neko popoldne, ko je »druga« spala, je stopila k nji in ji zažgala obleko. Potem je sledila za eno aretacijo, za drugo bolnišnico. Atentatorica je sicer vse tajila, a to ji sploščka ni dosti koristilo. Sploščka — kajti potem so začeli listi pisati, da iz tveganja mnogoženstva in sodniki bodo imeli zelo težko stališče.

Se najtežja je v Orientu usoda »brodolomljenih Evropek«. Dosti jih je po razvpitih lokalih in hišah v vseh večjih orientalskih mestih in njih konec je skoraj vedno enak: številka v bolnišnici ali pa truplo neznane utopljenke v vodi. Marsikatera bi svojo usodo rada zamenjala za usodo haremske žene, kakršne so bile nekoč in kakršne so ponekod še danes. Zaprta v hišo se v Orientu ohrani le tedaj, če ostane strogo v evropskem stroga in ne prekorači mej, ki ločijo še danes oba sveta.

Turške kumare

Turški učitelji po vsej priliki ne morejo odolevati odgnanim čarom svojih učenec, kajti notranje ministrstvo v Ankari, ki se menda boji, da bi se vzgojni zavodi spremenili v posredovalne zavode za žentev, je izdalo odredbo, ki učiteljem strogo prepoveduje vsako flirtanje z gojenkami. Stroga kazen preti tudi učiteljem, ki bi se kakšni gojenki približali s snubaškimi nameni, ki bi se z njo zaročili ali poročili ali celo samo obiskovali njeno hišo.

Osmanovo ljudstvo kaže veliko nagnjenost do operet in posledica je ta, da opereta obvladuje vsa gledališča. Oblasti, ki so v skrb za duševno vzgojo svojih ovčic, pa se boje, da bi zaradi operetne popolnoma propadla resna glasba in drama, zato so pozvale operetne komponiste, naj svojo proizvodnjo začnejo ustavljajo. Kmalu potem pa se je obrnil carigradski guverner na vlado s pritožbo, da drama premalo vije in da preti gledališčem poguba. Izhoda začasno ni bilo drugega, nego da so oblasti spet dovolile gojitev lahke glasbe.

Mlada turška filmska industrija se mora boriti z nepričakovanimi težavami. V zadnjem času je snemala neke prizore v sveti vasi Ejub ob Zlatem rogu. Toda četa derisive je našimikanje obraze derisive in skrivnostno vedenje operetne sprejela zelo slabo, kajti nenadoma je navalila na filmske ljudi, ki so se rešili samo z najhitrejšimi nogami. Oblasti so si derisive nato sicer pošteno vzele v roke, a snemanje v Ejubu se začasno ni nadaljevalo.

Osmoskop — umetni nos

Iz Londona poročajo, da je sestavil član Harwardove univerze prof. Fair umetni nos, čigar zmoglosti so tako velike, da zavoja vnoj stotisočkrat prej, kakor je to mogoče ugotoviti s kemično analizo. Instrument je imenoval iznajditelj osmoskop. Da začne delovati, ga je treba spraviti v zvezo s človeškim nosom. Umetni nos pa ima še drugo vrhino: ščiti namreč človeški nos pred utrujenostjo.

Koliko letal je na svetu?

Na neko vprašanje v angleškem parlamentu je pojasnjeval angleški državni podtajnik za letalstvo Sasson, da razpolaga Francija s 303 civilnimi letali, Nemčija jih ima 208, Amerika 600, Anglija pa samo 60. Vojaških letal pa imajo: Anglija 850, Francija 1650, Amerika 1100, Rusija pa 1500. Italije in Japonske Sasson ni omenil, ker ni bilo zadovnega vprašanja.

Zakonolom s tastom

Pred dunajskim sodiščem se je te dni obravnaval nenavaden primer zakonske nezvestobe. Neki sofer je tožil svojo ženo, da se mu je izneverila ter je prelomila zakon z — njegovim očetom.

Tožitelj je predložil sodišču vrsto dokazov, ki upravičujejo domnevo, da sta bila tast in snaha v nedovoljenih odnosih. Zakonolomka pa se je z vso silo uprla temu, češ da jo mož obrekuje. V zagovor je navedla, da jo mož dolži zakonoloma samo zategadelj, da bi lažje opravičilo svoje lastno ravnanje. Žena mu očita, da jo je varal z drugo žensko, ki jo je predstavljala ljudem celo za svojo nevesto.

Med obravnavo se je primeril nenavaden prizor, da je soferjev oče priznal snahino nezvestobo. Sodišče je zaradi tega ločilo zakon po obojestranski krivdi.

Fantastični načrt

Znani raketni konstruktor prof. Goddard, član Clarkove univerze, se bavi s gradnjo stratosferne rakete, ki naj bi pomagala pojasniti uganke najvišjih zračnih plasti. Nova raketa bo imela propeler na vzgon. Trije tanki, ki bodo nameščeni v trup rakete, bodo napolnjeni s tekočim kisikom in dušikom ter neko bencinsko mešanico. Vse tri tekočine skupaj pa bodo gnale turbino, ki bo podila raketo po zračnih višavah.

Goddard pravi, da bo ta raketa brzele s naglico 800 km na uro, v višino pa se bo lahko povzpela do 100 km. Za ta dvig bo potrebovala samo osem minut časa. Raketa je 3,6 m dolga ter ima v notranjosti meteorološke instrumente.

2 Din — Jurčičeva številka „ŽIVLJENJA IN SVETA“

A NEKDOTA

V času svojega dirigentskega delovanja v Monakovem je šel Hans v. Bülow nekega dne na sprehod in neki gospod se je precej trdo zadel vanj. Namesto, da bi se oprustil, pa je neznanec razkačeno zavpil: »Osel!« — »Me vesel. Moje ime je Bülow,« je odgovoril dirigent.

VSAK DAN ENA

ZGODBA BREZ BESED

Stroj beleži sanje

Senzacionalni poskusi v Ameriki

Ameriški tisk se bavi obirno s poskusi znanega fiziologa in fizika prof. Gernsbacha, ki si je v New Yorku uredil poseben laboratorij za raziskovanje sanj. Opremil ga je s celo vrsto zanimivih aparatov, med katerimi je tudi takšen, ki sanje spečega človeka dobesedno beleži.

Ze davno prej je veljalo naziranje, da nastajajo sanje predvsem pod vplivom prebave na srce. Čim večji je pritisk prebavnega dela na srce, tem težje postajajo sanje, ki se na zunaj javljajo včas v tako močnem utrujanju, da se človek prebudi. Sanje bi bile torej nezdrav pojav, resnično zdravo spanje ne pozna sanj. Šrčni utrip je dal prof. Gernsbachu posebno metodo v roke, po kateri registrira sanje oziroma s pomočjo aparatov ugotavlja, da li speti človek sanja in da li so te sanje težje in neprijetne.

Registrirni aparat je v bistvu podoben znanim električnim kardiografom, ki sprejemajo srčne utripe in jih beležijo v obliki krivulj na tekoč trak papirja. Krivulja noteka pri normalnem spanju brez sanj skoraj enakomerno, čim pa nastopijo sanje, se krivulja vznemiri. Čim težje so sanje, tem višje segajo valovi krivulje, ki jo riše pisalo registrirnega aparata. Prof. Gernsbach je izumil tudi aparate, ki kažejo, da so ta valovanja v resnici v zvezi s prebavnim delovanjem.

Toda ne samo prebava, tudi vplivi vnane vrste lahko vplivajo na spanje. V prvi vrsti so to zvoki, ki povzročajo sanje. Da to dokaže, je ameriški učenjak opremil svoj registrirni aparat z majhnim zvoncem, ki se oglašča v določenih presledkih. Vsakokrat se da ugotoviti iz zabeleženih krivulje porast srčnega delovanja.

Gernsbachovi eksperimenti še niso zaključeni, kakor tudi njegov registrirni aparat ne predstavlja še popolnega zaznamovalca sanj. Sedaj gradi nov aparat, ki bo omogočal beležiti celo vsebino sanj, kar mu je bilo doslej mogoče le v zelo omejeni meri. Ameriški listi govore celo o aparaturah, ki bodo sanje podajale optično, jih nekako fotografirale. V koliko se bo dalo to izvesti, bo pokazala bodočnost.

Svetovni rekordi in statistika

Umeri — Zdravniki — Kadeče ženske — Poroke — Domače nesreče — Davki

V južnoameriški državi Čile je bilo lani izvršenih več umorov kakor na vsem svetu. Statistika navaja, da je prišlo na 10.000 prebivalcev 62 umorov. Republika Čile je s tem pustila za seboj Zedinjene države Amerike, ki so bile dotlej prva kriminalna dežela na svetu. Na tretjem mestu svetovne kriminalne razvidnice stoji Belgija.

V Angliji je nekoč pripovedoval, koliko zdravnikov pride na prebivalca evropskih mest. Eno razmeroma na zdravnikov najbogatejše mesto na svetu je Budimpešta.

Neka statistika pravi, da kadi največ žensk cigare v Indiji. Če pomislimo, da kadijo ženske navadno cigarete, bo to najbrž pravilo.

V Italiji se je lani število zakonov v pri-

meri z l. 1932. pomnožilo za 16.000. S tem so dosegli Italijani svetovni rekord v porokah.

Neki nemški statističar je ugotovil, da se primeri 85 odstotkov vseh domačih nezdov v kopalnici, 13 odstotkov v kuhinji in komaj dva odstotka v ostalih stanovanjskih prostorih. K temu pripominja francoski »Vendémiaire«, da se v Franciji zgodi 90 odstotkov vseh »domačih nesreč« v spalnici.

G. Charry, davčni upravitelj kantonske vlade poroča, da so v provinci Seouan plačali prebivalci svoje davke do l. 1997., torej za 63 let naprej! Ta rekord je menda edinstven na svetu in ga Kitajski marsikatera evropska država lahko zavida.

Natakar —

gimnazijski profesor

Neki budimpeštanski natakar po imenu Lajos Lukacs je imel pred kratkim izredno srečo.

Lukacs je vršil svoje delo v neki kavarni, v kateri se shajajo sami umetniki, žurnalisti in pisatelji. Mož je bil videl lepše dni, kajti pred leti je študiral umetnostno zgodovino in jezike, a je postal žrtev gospodarske krize. Nekega dne je prišel v kavarno gospod, ki mu je namignil brez besede, naj mu da neki inozemski list. Lukacs je menil, da mož ne zna madžarski in ga je nagovoril najprvo italijanski, potem francoski, nemški in angleški. Gosta je presenetila čista njegova izgovorjava, povabil ga je k svoji mizi in se spustil v njim v pogovor, med katerim mu je Lukacs razodel svoje krize in težave. Kmalu potem se je gost poslovil, a je obljubil, da bo Lukacs še slišal o njem.

In res, nekoliko dni pozneje je natakar prejel pismo, ki mu je sporočalo, da je imenovan za profesorja jezikov na neki madžarski gimnaziji. Pismo pa je nosilo podpis madžarskega prosvetnega ministra Homana, tistega gosta, s katerim se je bil Lukacs v kavarni razgovoril o svoji usodi.

Nemški zdravniki in zakonski kandidati

Urad za socialno politiko in raso higieno v Berlinu ugotavlja, da so postavila nova načela o rasni higieni vse zdravnike pred nova vprašanja. Za zakonske kandidate je to še posebno važno, ker se bosta morala v bodoče ženiti in nevesta podvreči zdravniški preskavi.

Nemška vlada si prizadeva, da bi smela zdravnike v nekem pogledu odzvati poklicne molčečnosti. To je važno zlasti v primerih, ko gre za srečo in bodočnost potomstva. Nevesta in njeni starši bodo v prihodnje vedno obveščeni, če bi jim pretila po bodočem možu in zetu kakšna okužba.

ČE BEREŠ TO, IZVEŠ:

da ni bilo največje mesto v starem veku Rim, ampak Antiohija;

da sta absolvirali italijanski podmornici »Sciesa« in »Totie« krožno vožnjo okrog Afrike. 16.000 milj dolgo progo sta napravili v dobrih petih mesecih;

da je zgrmel na cesti pri Klein Relfingu, okraj Steyr, v 13 m globok prepad avtobus s 25 smučarji, ki so padli v globoko in so se pri tem le neznatno opraskali;

da živi v Holtrirnu petero bratov in sester, ki imajo skupno 415 let. Njih oče je umrl v 90. letu svojega življenja, zadet od kapi;

Pomladanska moda

Lep francoski vzorec popoldanske obleke v beli in modri barvi

